

# Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER  
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART  
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11<sup>E</sup> JAARGANG

WOENSDAG 28 APRIL 1926

No. 539

**INHOUD.**

	Blz.
EEN EN ANDER OVER TIN door <i>J. C. Mollema</i> .....	390
De Bloembollenexport van 1901-1925 door <i>E. H. Krelage</i> .....	392
De Radio-Omroep door <i>Mr. G. H. Dijkmans van Gunst</i> .....	393
De verlaging van het Belgisch Disconto door <i>Mr. R. van Genechten</i> .....	395
<b>BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:</b>	
De Economische toestand van Sovjet-Rusland door <i>Geh. Reg. Rat Georg Cleinow</i> .....	396
De huidige stand der kolencrisis door <i>Prof. Dr. T. E. Gregory</i> .....	398
<b>AANTEKENINGEN:</b>	
Vereeniging voor Actieve Handelspolitiek .....	399
Het Duitse Productie-apparaat .....	400
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN .....	401
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN .....	401-408
Geldkoersen.   Bankstaten.   Goederenhandel.	
Wisselkoersen.   Effectenbeurzen.   Verkeerswezen.	

**INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.**Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES.**

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

27 APRIL 1926.

Op de geldmarkt wordt de nadering van den Meitermijn bemerkbaar. De geldvraag wordt langzamerhand grooter en ruim aanbod van geld is er bijna alleen voor zeer korte belegging. De rente voor particulier disconto steeg daardoor, na aanvankelijk nog te zijn teruggelopen tot  $2\frac{11}{16}$  pCt. in het laatst der week tot  $2\frac{15}{16}$  à  $3\frac{1}{16}$  pCt. De prolongatierente was zeer afwisselend. Maandag werd 3 pCt. genoteerd; daarna twee dagen  $2\frac{3}{4}$  pCt., maar aan het einde der week werd meestal weder 3 pCt. genoteerd.

\* \* \*

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 59.780.000. Toegewezen werden f 8.690.000 driemaands promessen voor f 993,44 of  $2\frac{1}{2}$  pCt.; f 13.620.000 zesmaands promessen voor f 985,25 of  $2\frac{3}{8}$  pCt. en f 11.997.000 biljetten voor f 1.004,83 of iets minder dan  $3\frac{1}{2}$  pCt.

\* \* \*

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels, als gevolg van aflossing van rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen, een daling van f 6 miljoen te zien. Het rechtstreeks bij de Bank ondergebrachte schatkistpapier is thans weder geheel uit de portefeuille der Centrale Credietinstelling verdwenen. De beleeningen blijken in de afgelopen week met f 6,6 miljoen te zijn toegenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met f 1,1 miljoen.

De voorraad gouden munt daalde met f 150.000. De voorraad muntmateriaal bleef onveranderd. De zilvervoorraad steeg met een kleine f 500.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief klommen resp. met f 300.000 en f 800.000.

De biljettencirculatie daalde met f 1,3 miljoen. De rekening-courantsaldi blijken met f 3,9 miljoen te zijn toegenomen. Het beschikbaar metaalsaldo verminderde met f 250.000. Het dekkingspercentage bedraagt 53.

\* \* \*

De wisselmarkt was deze week flauw gestemd. Door het aantrekken van de geldkoersen hier te lande tegenover een vrij sterke daling van de rente in New York, kwam er vrij veel aanbod van Dollars uit belegging, waardoor ook Ponden en Marken werden meegetrokken. België was opnieuw sterk aangeboden en brokkelde verder af tot 8,84. Daarentegen was de Fransche koers eerder iets vaster, 8,31—8,25—8,38. In tegenstelling met de vorige week was Oslo sterk aangeboden, zoodat het geheele avance weder verloren ging. Buenos Aires opnieuw vaster: 99%—100%<sup>3</sup>/<sub>4</sub>. Yen onveranderd.

LONDEN, 26 APRIL 1926.

De geldmarkt had een kalm verloop in de afgelopen week. Er was goede vraag bij voldoende aanbod, zoodat de dagelijksche afwikkelingen zonder eenige pressie plaats hadden.

De eenigszins zwakkere tendens der discontomarkt bleef ook deze week aanhouden en nadat de Federal Reserve Bank te New York haar officieele disconto op  $3\frac{1}{2}$  pCt. had verlaagd, kwam deze tendens in een verlaging van den marktcoers tot uitdrukking. Driemaands maandaccepten noteeren  $4\frac{1}{4}$ — $4\frac{5}{16}$ . De handel richt zich onder den invloed van buitenlandsche vraag naar 3 maandspapier hoofdzakelijk op  $4\frac{1}{4}$  pCt.

Guldens waren gezocht en werden duurder; slot heden 12,10%.

## EEN EN ANDER OVER TIN.

Voor het overgrootste deel wordt tin gewonnen uit Cassiteriet (SnO<sub>2</sub>).

Het SnO<sub>2</sub> komt voor in de spleten van het vaste gesteente (primair erts) of tot hoogen graad gezuiverd als alluviaal erts in valleibeddingen en op hun oevers.

De winning van het primaire erts eischt specifieke mijnbouw; daarentegen is het alluviale erts in dagbouw te winnen.

Na de smelting van tinerts kan een buitengewoon zuiver metaal verkregen worden.

Billiton, Banka en F.M.S. tin analyseren respectievelijk 99,96 pCt., 99,95 pCt. en 99,87 pCt. tin.

De London Metal Exchange, de wereldtinmarkt, onderscheidt dan ook drie soorten tin en wel tin met 99% pCt. Sn en hooger, tin met 99 pCt.—99% pCt. Sn en tin met minder dan 99 pCt. Sn.

Nog niet zolang geleden was standaard-tin identiek met F.M.S.-tin en werd het zuiverder Bankatin als tweede kwaliteit behandeld, doch sinds de Straits-productie haar domineerend overwicht moest prijsgeven, heeft de Metal Exchange dit tyranniek standpunt moeten loslaten.

Alvorens statistische gegevens van het tin te vermelden, mogen eenige bijzonderheden voorafgaan van dit merkwaardig metaal, dat als zoodanig den gebruiker bijna niet opvalt, omdat het als eigenlijk tin niet meer wordt gebruikt.

Men treft het tin, in den vorm van tinerts op betrekkelijk weinig vindplaatsen en niet in bijzonder machtige, onuitputtelijke afzettingen, aan.

Naar hun bijdrage aan de wereldproductie worden vermeld: de gefedereerde en niet gefedereerde Maleische Staten inclusief Siam en Burma met 39 pCt., Ned.-Indië met 22 pCt., Bolivia met 22 pCt., China met 6 pCt., Nigerië met 4 pCt., Cornwallis met 2 pCt., Australië met 2 pCt. en Zuid-Afrika met 0,8 pCt.

Kleine of ex-producenten zijn Boheme, Saksen, Spanje, Portugal, Finland, Canada en Mexico.

De wereldproductie in 1925 bedroeg 146.368 (long) tons.

Zonder het tin kan men zich geen beschaafde samenleving denken, al is de tijd van tinnen schenken, kroezen en kandelaars voorbij, en al ging het gilde der tinnegieters te niet.

Van uitsluitend tin worden alleen nog orgelpijpen vervaardigd.

De onontbeerlijkheid van het tin blijkt uit zijn nuttige toepassingen, welke in o.s. tabel zijn opgegeven (voor Amerika 1917):

Blik	36,2	pCt.
Soldeer	22,3	"
Babbith	14,16	"
Messing & Brons	6,29	"
Tubes	2,75	"
Zilverpapier	5,24	"
Wit metaal	2,30	"
Div. vertinningen	2,50	"
Chemicaliën	2,22	"
Nieuw zilver	1,31	"
Diversen	4,73	"

100,— pCt.

Uit de tabel blijkt, dat in deze producten het tin slechts een ondergeschikte rol vervult, waardoor zijn relatieve zeldzaamheid tezamen met zijn onontbeerlijkheid er qua waarde geen „edel” metaal van hebben kunnen maken.

Tin is zoo oud als de geschreven geschiedenis der menschheid.

De klassieke tinproducenten zijn China en Cornwallis.

Cornwallis is tot op den huidigen dag tinproducent gebleven; in zijn besten tijd leverde het ruim 10.000 ton per jaar op en was tot diep in de 17e eeuw vrij-

wel de eenige producent voor Europa, dat toen ongeveer 2000 ton 's jaars verbruikte.

In 1240 ontdekte men tinerts in Boheme, welk land op het einde der 17e eeuw vrijwel uitgeput raakte.

In 1458 trof men tinerts in Saksen aan, waar ook nimmer zeer groote producties verkregen werden, doch waar de vervaardiging van blik werd uitgevonden.

Banka en Malacca dateeren uit het begin der achttiende eeuw. Malacca staat nog steeds bovenaan in het rijtje der tinproducenten.

Later volgden Billiton, tusschen 1850 en 1860, en Australië (Tasmanië, New South Wales, Queensland en West-Australië) in 1870, welk land reeds in 1874, 6000 ton opracht. Het heeft deze productie niet kunnen handhaven.

Uit het laatst der 19e eeuw dateeren de tinerts-producties van Singkep, Bolivia en Nigeria, waarvan Bolivia verreweg de belangrijkste producent is geworden met zijn huidig aandeel van 22 pCt. in de wereldproductie, een bedrag, even hoog als hetgeen Ned.-Indië daaraan bijdraagt.

Van de voornaamste toepassing van het tin, nl. in de blikfabricage, wordt nog vermeld, dat deze sinds de uitvinding van het walsen in Engeland in 1728, haar groote ontwikkeling kreeg.

Hoe oud de blikindustrie ook is, het gebruik van blik als „blikken” is toch blijkbaar van den recenten tijd, want in de 17e eeuw schatte men de wereldconsumptie (Europa) op slechts 3000 ton 's jaars, terwijl in 1860 de wereldproductie van 16.500 ton nog aan de behoefte voldeed.

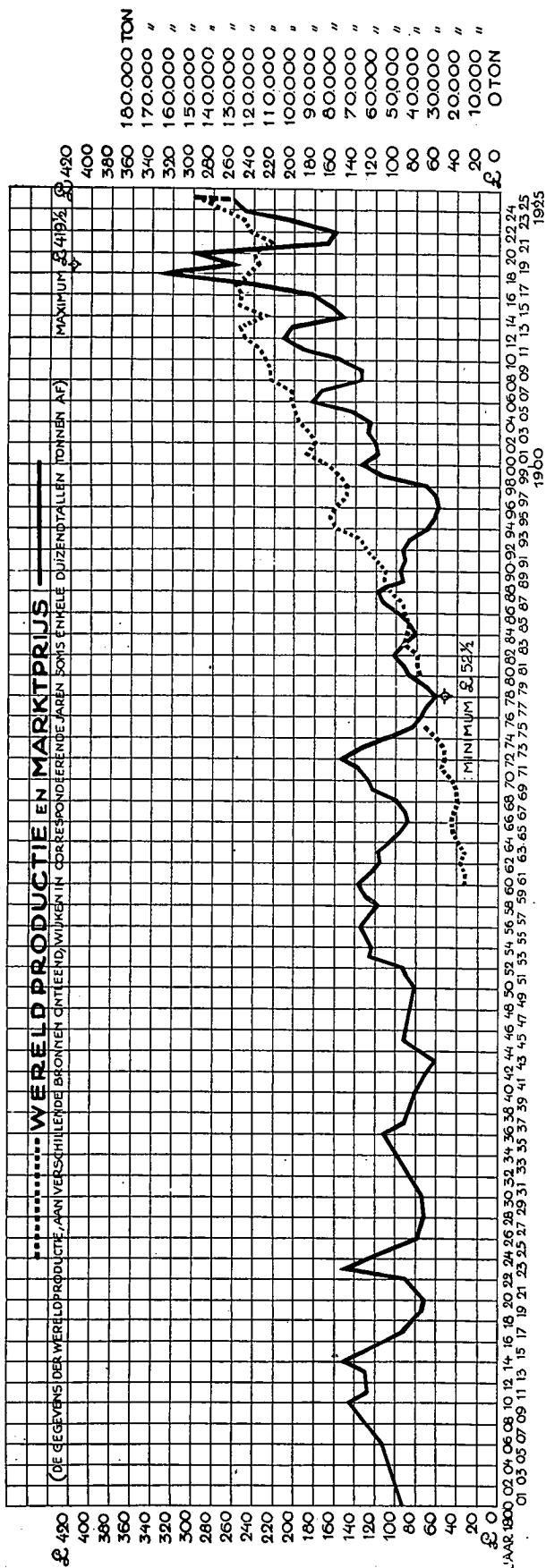
Van dien tijd af kan men spreken van een over het geheel genomen sterke rijzing van het verbruik en daardoor ook van de productie, welke slechts onderbroken werd door den oorlog en de daarop gevolgde malaise (vide grafiek), maar daarna ongekend snel is gaan rijzen.

De krachtige prijsstijging, ingezet in 1923, moet de tinproducenten gestimuleerd hebben tot het opvoeren hunner productie. In hoeverre hun dat gelukt is, blijkt uit o.s. tabel:

Tinproducenten	Productie (l. t.)			% aandeel in de wereldproductie		
	Tusschen 1896—'98	1912	1925	Tusschen 1896—'98	1912	1925
Maleische Staten en omgeving	48.908	58.000	56.550	60,5	48	39
Ned.-Indië	15.360	21.750	32.749	19	18	22
Australië	6.470	3.625	2.800	8	3	2
Cornwallis	4.850	5.430	2.500	6	4,5	2
Bolivia	4.850	20.540	32.980	6	17	22
China	—	8.460	8.500	—	7	6
Nigerië	—	1.810	6.186	—	1,5	4
Diversen	412	1.220	4.103	0,5	1	3
<b>Totalen</b>	<b>80.850</b>	<b>120.835</b>	<b>146.368</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Nog steeds leveren Malacca en omgeving het leeuwendeel, doch de cijfers wijzen aan, dat een goede marktprijs niet meer in staat is, om talloze mijntjes te doen openen, die profiteeren van de gunstige conjunctuur. Het z.g. „scratching the surface” is hier uit; slechts door kostbare machinale ontginningsmiddelen is de productie op peil te houden, en in zeer goede tijden misschien met een 5000 ton 's jaars te vergrooten.

In Ned.-Indië is de productie sterk opgevoerd, zeer ten bate van 's lands financiën, zoodat de Indische gulden, die geen tin bevatten mag, toch heel wat aan dat metaal te danken heeft. Of het echter gemakkelijk zal vallen dit tempo der productievermeerdering vol te houden, mag betwijfeld worden op grond van het feit, dat telken jare de gemiddelde tinrijkdom der Indische ontginningen, dus het aantal picols tin, dat uit een bepaald volume grond gedolven wordt, niet onbelangrijk gedaald blijkt te zijn. Hoewel bij den



tinertsmijnbouw niet te spoedig gesproken moet worden van uitputting der reserves, daar hoge marktprijzen en voortschrijdende techniek onontginbare terreinen exploiteerbaar kunnen maken, komt het dezerzijds toch onjuist voor om te gelooven aan de mogelijkheid van vol te houden groote productie-uitbreiding in Ned.-Indië.

Uit de tabel blijkt verder, dat Australië en Corn-

wallis zoowel in absoluten zin als in verhouding tot de andere producenten door hun productiezenith heen zijn.

Bolivia, met zijn reserves van bijna uitsluitend primair erts, kan ongetwijfeld verrassingen brengen, evenals het donkere Nigeria, waar het transportvraagstuk overigens nog verre van eenvoudig is.

Het is dan ook geen wonder, dat vele tindeskundigen de toekomst van den marktprijs gunstig inzien. Ondanks een met inspanning van alle krachten sterk gestegen productie is de marktprijs snel gerezen en bereikte in Maart een peil, dat niet belangrijk gelegen is beneden de „topscore” in 1918. De vraag naar tin is dus wel belangrijk, de marktpositie is ongetwijfeld gezond, hetgeen ook wel blijkt uit het verloop van de zichtbare voorraden (de visible supplies), welke in o.s. tabel is aangegeven.

Visible Supply.

	Maximum in long tons	Minimum in long tons
1912....	Januari ... 16735	December .. 12121
1913....	” ... 14855	April..... 10809
1914....	Mei ..... 19824	October.... 13261
1915....	Juli ..... 18201	” ... 15430
1916....	November.. 22893	Januari ... 17561
1917....	Maart .... 22298	” ... 19057
1918....	Mei ..... 13943	October.... 8543
1919....	October ... 23869	Februari .. 5213
1920....	Februari .. 21208	Maart..... 17271
1921....	December .. 24060	April .... 15217
1922....	Januari ... 25538	October.... 19925
1923....	Maart .... 22544	Augustus .. 16295
1924....	December .. 23160	April..... 16293
1925....	Februari .. 21951	October.... 15264

Hoewel de jaarproductie in drie jaren tijds ongeveer 24.000 tons steeg, daalden de zichtbare voorraden van Maart 1923 tot October 1925 met ongeveer 7000 ton; bovendien werd een hoeveelheid van 19.550 ton, die sedert Februari 1921 door eenige voornamen belanghebbenden bij de z.g. „Bandoeng agreement” was geblokkeerd, gedurende de periode April 1923 tot November 1924 vrijgegeven en door de markt zonder moeite geheel opgenomen. Hieruit blijkt wel, dat de toestanden belangrijk verbeterd waren sedert het jaar 1921, toen bij een jaarproductie van ongeveer 110.000 ton de zichtbare voorraad in ruim een half jaar met bijna 9000 ton toenam.

Het verschaffen van volledige gegevens over de consumptie, waartoe de statistieken van alle tin importeerende landen, en dat zijn alle landen, ter beschikking zouden moeten staan, is den schrijver onmogelijk gebleken, doch eene opgave van tinimporten in een zestal staten moge hier volgen en is voldoende om daar een belangrijke conclusie uit te trekken.

Men ziet althans uit deze tabel, dat, abnormale perioden daargelaten, de consumptie een eenigszins stijgende tendens heeft, behalve in Amerika, waar het verbruik steeds enorm groot is, doch buitengewoon grillig.

Uit periodieke marktberichten blijkt, dat Duitsland, dat vóór den oorlog 100.000 ton blik verbruikte, na een zware inzinking, nu in 1925 weer ongeveer 34.000 ton heeft opgenomen. Ook in Frankrijk en Italië neemt het tingebbruik toe, terwijl Rusland nog geen factor van belang is geworden.

Hoe gunstig de ontzettende import in Amerika ook den marktprijs beïnvloed moet hebben, de grilligheid dier afname geeft toch te denken.

Wat kan geschieden, als in dit land plotseling een

## Importen van Tin (metrieke tonnen).

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
U. S. A. ....	49885	45527	41541	48600	59290	55745	58955	40685	57167	24584	61520	69789	66096	76455
Duitschland *) ....	15550	14135	7231	—	—	—	—	—	4534	8260	8226	5563	8800	12943
	16557	18186	9220	—	—	—	—	—	1970	7643	2273	3130	5013	1703
Frankrijk .....	10513	10385	8799	10385	12068	12641	10127	10682	7302	7719	9345	11131	13242	13045
Rusland .....	—	—	3570	4906	2424	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spanje .....	—	—	1153	1476	1372	1288	421	1824	1223	844	1265	1238	1143	—
Japan .....	—	—	—	74	950	2000	2797	2955	3096	3324	2914	3104	3440	—

\*) Van de twee getallen sub Duitschland geeft het bovenste den invoer van tin, het onderste den invoer van tinerts aan.

industriële crisis ontstaat en wat kan geschieden door marktmanipulaties in dat land van onbegrensde mogelijkheden, dat 52 pCt. van de wereldproductie tot zich neemt? Indien Amerika zijn behoeften bijvoorbeeld met 50.000 ton gedekt acht, zou de visible supply met 20.000 ton toenemen, in welk geval een scherpe daling van den marktprijs niet kan uitblijven.

Het is de vraag of de producenten een dergelijke daling kunnen bestrijden door een vermindering der productie, hetgeen wel degelijk mogelijk was, zoolang zij nog beschikt over eene uitgebreide reserve met ruime kwaliteitsmarge. Het is in allen gevalle zeker, dat enorme fluctuaties in den marktprijs, welks maximum binnen één korten menschenleeftijd acht malen zijn minimum bedroeg, steeds lastiger zullen kunnen worden „opgenomen” door de tinproducenten, wier ertsreserven in den loop der jaren zijn verkleind en verarmd en dus als het ware minder elastisch zijn geworden. In de moderne tinertsontginningen is tegenwoordig een te groot kapitaal aan technische outillage vastgelegd; dan dat men zonder groote schade een deel daarvan tijdelijk op non-actief kan stellen.

Zoodoende zou een te lang volgehouden productie op het huidig peil een eenmaal ingezette daling van den marktprijs sterk kunnen stimuleeren en lang doen duren, indien deze daling werkelijk het gevolg was van sterk verminderde consumptie. Zoolang echter voor het tin geen afdoend surrogaat gevonden is, blijft het onontbeerlijk en veelzijdig in zijn toepassingen, en in dit verband kan juist de vermindering der elasticiteit van de ertsreserven tot gevolg hebben, dat de productie zich volledig aanpast aan de consumptie en weinig door marktmanipulaties beïnvloed wordt, waardoor de amplituden der prijsfluctuaties verkleinen zullen.

Mocht het dien kant uitgaan, zoo is zulks een zegen te noemen voor producenten, want het stelt hen in staat de reserve aan nuttige delfstof, die nu eenmaal niet aangroeit, homogeen en op efficiënte wijze, dus maximaal economisch, uit te kunnen werken, en daarmee is ook de gemeenschap gebaat.

J. C. MOLLEMA.

## DE BLOEMBOLLENEXPORT VAN 1901—1925.

Tijdens en na den oorlog zijn in dit tijdschrift<sup>1)</sup> overzichten gegeven van den toestand van het bloembollenbedrijf onder den invloed der wereldgebeurtenissen. De voltooiing van de eerste vijf en twintig jaren der 20e eeuw is een welkome aanleiding om de uitkomsten van den export van bloembollen gedurende dit tijdvak in beeld te brengen.

De bloembollenexport heeft zich reeds sedert langen tijd gespecialiseerd naar de landen, waarop deze handel gedreven wordt. De bijzondere eischen zijn verschillend, evenals de muntsoorten en talen. Er zijn ondernemingen, die ingericht zijn op den handel met alle werelddeelen; maar andere geven er de voorkeur aan zich toe te leggen op een intensieve bewerking van een beperkt gebied. Zoo hebben zich de bloembollenexporteurs reeds sinds jaren groeps-gewijze vereenigd in den Bond van Bloembollenhan-

<sup>1)</sup> „De invloed van den oorlog op het bloembollenbedrijf”, Ec-Stat. Ber. 3e Jaarg. No. 111 (13 Febr. 1918); „Het bloembollenbedrijf sedert den oorlog”, Ec-Stat. Ber. 7e Jaarg. No. 319 (8 Febr. 1922).

delaren. Deze groepsindeeling heeft af en toe om praktische redenen enkele wijzigingen ondergaan, maar is toch in hoofdzaak in de vijfentwintig jaar van het bestaan van den Bond dezelfde gebleven.

De *Amerikaansche* groep omvat de Vereenigde Staten van Amerika, Canada, Cuba en Mexico.

De *Engelsche* groep bepaalt zich tot Groot-Brittannië, Ierland en de Engelsche bezittingen in Europa.

De *Duitsche* groep bestaat na den oorlog uit Duitschland, Oostenrijk, Hongarije en Tsjecho-Slowakije.

De *Zweedsche* groep heeft betrekking op Zweden, Noorwegen, Denemarken en Finland.

De *Russische* groep omvat Rusland, Polen en de randstaten.

De *Fransche* groep vereenigt alle landen met den frank of overeenkomstige munt als eenheid; Frankrijk, België, Luxemburg, Zwitserland, Spanje, Portugal, Italië, Rumenië, Bulgarije, Zuid-Slavië, Griekenland, Turkije.

De uitvoer naar Zuid-Amerika — hoewel toenemend — Afrika, Azië en Australië is in vergelijking tot den overigen export van ondergeschikte beteekenis.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek stelt maandelijks de gedetailleerde opgaven van den in- en uitvoer van bloembollen ter beschikking van de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur, in welker orgaan, het Weekblad voor Bloembollencultuur, deze gegevens geregeld worden opgenomen. Tijdens den oorlog werden deze opgaven gedurende eenige jaren niet verstrekt en de groepeerings voor de publicatie in het orgaan is niet altijd volkomen volgens dezelfde regelen geschied. Ten einde dus vergelijkbare cijfers te verkrijgen, moesten deze gegevens gedeeltelijk opnieuw bewerkt worden.

Thans kunnen die gegevens over het tijdvak der laatste 25 jaar in een overzicht worden samengevat, waaruit de geheele geschiedenis van den export vóór, tijdens en na den oorlog met een oogopslag kan worden overzien.

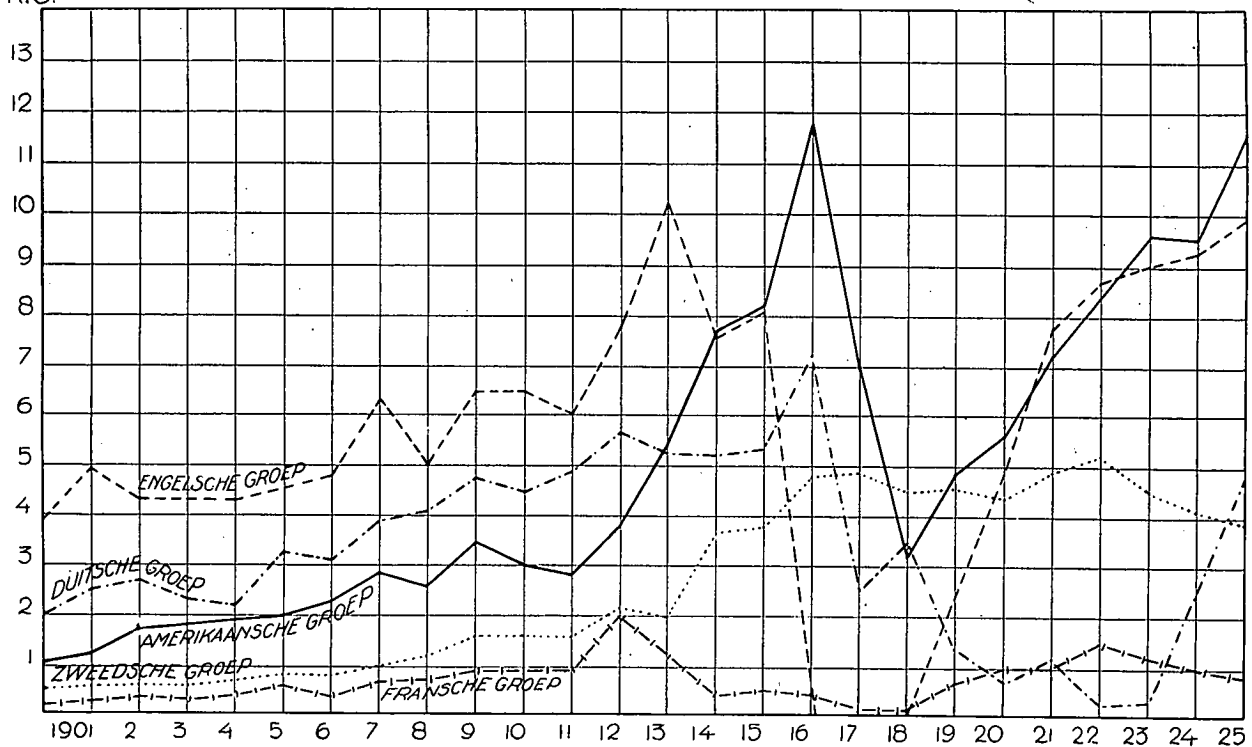
De voor den bloembollenhandel onbelangrijke werelddeelen Zuid-Amerika, Afrika, Azië en Australië zijn in dit overzicht niet verwerkt. Evenmin de Russische groep, die vóór den oorlog beneden één miljoen kilogram bleef en na den oorlog nog niet van eenig belang voor den bollenexport is geworden, met uitzondering van Polen, dat in 1925 146.295 KG. verbruikte.

Vóór den oorlog stond de Engelsche groep als voornaamste afnemer bovenaan, daarop volgde de Duitsche, dan de Amerikaansche, de Zweedsche en eindelijk de Fransche (en de Russische) groepen. Deze verhouding heeft tot 1914 geduurd, toen de export naar Noord-Amerika dien naar de Duitse landen overvleugelde en dien op Engeland zelfs inhaalde. Hier is terstond het eerste gevolg van den oorlogstoestand merkbaar. De uitvoer op alle oorlogvoerende landen beweegt zich in dalende richting. De bollenexporteurs trachten zich voor een mogelijk overschot te dekken door met alle kracht den verkoop in Amerika en de drie neutrale Noord-Europeesche landen te versterken.

In 1915 blijft de uitvoer naar Amerika, Engeland en Duitschland stationnair, die op de Noordelijke landen handhaaft zich op het hooger bereikte cijfer;

MILLIOEN  
K.G.

## DE BLOEMBOLLEN-EXPORT VAN 1901-1925



Frankrijk blijft achter. Het volgend jaar kenmerkt zich door het volstrekte invoerverbod van bloembollen in Engeland. Gevolg: een nog grotere krachtsinspanning voor den verkoop in Amerika en Zweden c.s., die met goeden uitslag wordt bekroond en merkwaardigerwijze ook nog een toeneming van den export op Duitschland.

Nu breekt een nog moeilijker jaar aan: in 1917 blijft Engeland nog steeds gesloten, Duitschland en Oostenrijk rantsoeneeren den invoer zeer sterk, de verzendingsmogelijkheden naar Amerika (en Rusland) worden zeer beperkt. Zweden c.s. zijn het enige lichtpunt en worden met een vroeger nooit gekende hoeveelheid bloembollen gelukkig gemaakt. De diepste inzinking zou echter in 1918 komen. De normale uitvoer van 25 miljoen kilo vóór den oorlog liep tot 11 miljoen kilo (waarde f 8.000.000) terug; de uitvoer naar Amerika kon slechts in enkele verschepingen plaatshebben, Duitschland bleef zich beperken; alleen in de Noordelijke Europeesche landen werd het eenmaal bereikte peil behouden.

Zoodra was niet de vrede tot stand gekomen, of dit feit spiegelde zich in den bollenexport af. Engeland hief in September 1919 alle importbelemmeringen op, de uitvoer naar Amerika en de Fransche landen herstelde zich eenigermate. Daarentegen deden zich thans eerst recht de gevolgen van den oorlog in Duitschland gevoelen, waar strenge invoerbeperkingen en geringe koopkracht den handel sterk belommerden. Dit beeld versterkt zich in de volgende jaren. Met name op Engeland herstelt zich de bloembollenexport volkomen, zoodat in 1925 ongeveer weer het hooge exportcijfer van het jaar 1913 voor dit land bereikt werd. Amerika volgde Engeland op den voet en heeft zelfs aan het eind van 1925 een voor-sprong, die echter ten gevolge van het verwachte invoerverbod van Narcissen abnormaal is; het betreft een grotere hoeveelheid plantgoed van Narcissen, dat men vóór de sluiting nog wenschte in te voeren.

De Zweedsche groep handhaafde zich niet op het hoogste cijfer, dat in 1922 werd bereikt, maar bleef toch een veel grotere hoeveelheid nemen dan bij een geleidelijke toeneming in vreedstijd vermoedelijk het geval zou zijn geweest.

Ook de Fransche groep bereikte in 1922 haar hoogste punt na den oorlog, om sedert weer terug te loo-

pen tot hetzelfde cijfer, dat omstreeks 1910 voor deze landen voldoende bleek.

Merkwaardig is de toeneming van het Deutsche cijfer sedert 1923, na de opheffing der invoerbelemmeringen; terstond is hier een stijging waar te nemen tot op de hoeveelheid van 1910.

Het overzicht bevestigt dus op sprekende wijze, dat het bloembollenbedrijf na de inzinking in de beide laatste oorlogsjaren zich snel heeft kunnen herstellen, ondanks de veel hogere prijzen, die ten gevolge van de hogere exploitatiekosten na den oorlog moesten worden gevraagd. Een bewijs, dat bloembollen door den buitenlandschen koper niet beschouwd worden als een weelde-artikel, maar als een onvermijdbare behoefte. Inderdaad behooren zij in alle landen der wereld tot de grondstoffen voor den bloemkweker en den marktbroeier en tot de onmisbare artikelen voor den zaadhandelaar. Het is niet waarschijnlijk, dat deze omstandigheden zich spoedig zullen wijzigen, en het bloembollenbedrijf kan dus, zelfs met het vooruitzicht op een verminderd debiet in Amerika, met vertrouwen de toekomst tegemoetgaan, al mag wellicht niet verwacht worden, dat de export die van 1901—1925 van 10 tot 30 miljoen kilo steeg, in de volgende kwarteeuw in gelijke mate zal toenemen.

E. K.

## DE RADIO-OMROEP.

## Ontwikkeling in het Buitenland.

Sinds ik in dit blad (No. 527, blz. 106 e.v.) het een en ander mededeelde over de organisatie van den radio-omroep in andere landen en den, naar mijn inzien, gewenschten organisatievorm voor Nederland, heeft zich in Engeland en Duitschland een ontwikkelingslijn afgeteekend, die gaat in de richting van een nauwere betrekking tusschen Staat en omroep, d.w.z. in een richting tegengesteld aan die, welke ik voor ons land wenschelijk achtte. De nieuwe Engelsche en Deutsche gegevens zijn op zichzelf reeds zeer de aandacht waard; nu zij zoo zeer afwijken van het resultaat mijner vorige beschouwing, meen ik, dat het gewenscht is in het kort na te gaan of en in hoeverre de nadere ervaringen in die landen aan de regeling van het instituut ten onzent dienstbaar kunnen worden gemaakt.

In Engeland werd ten vorigen jare een staatscommissie ingesteld met de opdracht: „to advise as to the

proper scope of the Broadcasting service and as to the management control and finance thereof after the expiry of the existing licence<sup>1)</sup> on 31st December 1926. The Committee will indicate what changes in the law, if any, are desirable in the interests of the Broadcasting service".

Onder datum van 2 Maart 1926 bood de Commissie haar rapport aan den Postmaster-General aan. Zij adviseert de vergunning van de bestaande B.B.C. niet te verlengen. Zij heeft alle waardeering voor het werk tot nu toe door de Company verricht, maar acht de ontwikkeling van den radio-omroep in Engeland gekomen in een stadium, waarin het beheer en de ontwikkeling van het instituut niet langer moet worden gelaten aan een „body composed of persons, who represent particular interests”, zooals bij de Company het geval was. Directe Staatsbemoeying — door den radio-omroep in ambtelijk-hierarchisch verband onder het beheer van een Minister te brengen — acht de Commissie evenmin wenschelijk; een Minister is niet het aangewezen orgaan voor het samenstellen van programma's en het bestudeeren van den smaak van het publiek in zijn uiteenlopende richtingen. De Commissie beveelt een tusschenweg aan, nl. het scheppen van een „public corporation”, een autonoom openbaar orgaan onder den naam van „British Broadcasting Commission”, welks taak wordt omschreven te zijn, die van „a Trustee for the national interest in Broadcasting”. De leiding van dit lichaam moet de opdracht krijgen te bevorderen „the utmost utility and development of the enterprise”. De leden der „Commission” zullen moeten worden benoemd door de Kroon. Zij moeten geen bepaalde belangen — als die van de industrie — vertegenwoordigen. Integendeel het moeten mannen zijn „of judgment and independence, free of commitments” en zij moeten vertrouwen geven „by having no other interests to promote than those of the public service”. De positie van het nieuwe orgaan zal er een moeten zijn van de grootst mogelijke vrijheid, alleen beperkt door een supervisie — *geen ambtelijke opperleiding* — van den Postmaster-General. Deze supervisie is niet te missen, omdat de P. G. nu eenmaal tegenover het Parlement verantwoordelijk blijft voor de groote lijnen van het beleid. Maar de Commissie beveelt zoowel aan den P. G. als aan het Parlement de grootst mogelijke beperking bij het uitoefenen van invloed op de gestie van het nieuwe orgaan aan.

Het bestuur van het nieuwe lichaam heeft de beslissing over de samenstelling der programma's; de Commissie verwacht evenwel, dat het zich daarbij door adviseerende instanties, bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende belangen bij den radio-omroep, zal laten voorlichten. Ook politieke onderwerpen worden toelaatbaar geacht; de Commissie zegt: „we believe that if the material be of high quality, not too lengthy or insistent, and distributed with scrupulous fairness, licensees (ontvanginrichtinghouders) will desire a moderate amount of controversy. But the discretion of the new authority must be upheld”.

De in te stellen „British Broadcasting Commission” zal, meent de Commissie, voor minstens 10 jaar moeten worden geotroyeerd. Toch acht zij het zeer wel denkbaar, dat op den duur nog weer een andere organisatie-vorm zal noodig blijken, hetzij die van een zuiveren tak van Staatsdienst (als de telefoon-dienst), hetzij georiënteerd in de richting van het niet-gemonopoliseerde particuliere bedrijf.

Op 26 en 27 Februari j.l. werd in *Duitschland* (Stuttgart) een congres gehouden van alle Duitse „Rundfunkgesellschaften”, de genootschappen, die den omroep uitoefenen. Op dat congres werd een ingrijpende wijziging in de organisatie van den Rundfunk en vooral in de positie van alle Gesellschaften

omvattende *Reichs-Rundfunkgesellschaft* (R.R.G.) bereikt.

Deze (een Gesellschaft mit b. H.) heeft van nu aan tot taak: de centrale leiding der plaatselijke Rundfunkgesellschaften (waaronder begrepen het toezicht) en de behartiging van de internationale belangen van den radio-omroep. Het centrale lichaam vindt zijn taak op technisch en finantieel gebied. Het stelt richtlijnen op, ter waarborging, dat op beide gebieden in de handelingen der Gesellschaften eenheid zij. Het ondersteunt finantieel-zwakke Gesellschaften uit de middelen der finantieel sterke, oefent finantieele contrôle uit en laat zich gelegen liggen aan de algemeene finantieele vraagstukken van den radio-omroep. Zijn funties zijn dus van algemeen-beheerenden, unificeerenden en reguleerenden aard.

De plaatselijke Gesellschaften behouden de samenstelling van de programma's en alles wat verder tot de uitoefening van den omroep behoort. Zij staan elk onder het toezicht van een ambtelijke instantie, een Ueberwachungs-Ausschusz, die toeziet, dat de programma's niet in conflict komen met de openbare orde enz. Aan de opstelling van de programma's werkt bij elke Gesellschaft mede een „Beirat”, benoemd door de „Landesregierung” in overleg met het Rijk en na overleg met de Gesellschaft.

Het Rijk behoudt als taak den bouw der omroepzenders, de beschikbaarstelling daarvan aan de Gesellschaften en de vaststelling der Tarieven voor het gebruik van zender en ontvanginrichtingen.

Het Rijk heeft het oppertoezicht; het heeft overigens aan de R. R. G. alle bemoeyingen, die het tot nu toe ten aanzien van den omroep zelf verrichtte, overgedragen, voorzover het die niet, om redenen van algemeen staatsbelang, zelf heeft meenen te moeten behouden. De leiding van de R. R. G. berust bij een Verwaltungsrat met een directeur, die door zijn beheer tegenover den Reichspostminister ambtelijk een ruime mate van zelfstandigheid bezit. Aangezien de minister evenwel voor het geheel tegenover den Reichstag de verantwoordelijkheid draagt, heeft het Rijk zich door overneming van de meerderheid der aandeelen in de R. R. G. den overwegenden invloed verzekerd. De benoeming van de leden van den Verwaltungsrat en den directeur — deze geschiedt door de Rundfunkgesellschaften — vereischt de goedkeuring van den Reichspostminister. De R. R. G. beschikt harerzijds over de meerderheid der stemmen in de besturen van elk der Rundfunkgesellschaften.

Tot zoover de nieuwe plannen en regelingen. Voor ons onderwerp kan hiermede worden volstaan; immers het gaat, zooals ik reeds opmerkte in mijn vorige artikel in dit blad, thans alleen om de vraag, hoe moeten zich ten aanzien van beschikbaarstelling en gebruik van radio-omroep Staatswerkzaamheid en particulier initiatief verhouden.

Dan valt in *Duitschland* een voortgaande terugdringing van het particuliere element te constateeren. Vanuit de sterke positie, die de Overheid tot nu toe in den radio-omroep innam, is zij bezig, van bovenaf, het geheele instituut te doordringen; haar invloed reikt langs verschillende wegen thans tot diep in de Rundfunkgesellschaften — van huis uit particuliere lichamen.

In *Engeland* wil men thans het geheele instituut brengen in de sfeer der openbare aangelegenheden. Het particuliere element in leiding en beheer zal moeten verdwijnen. Bijzondere belangen mogen den leiders niet tot richtsnoer zijn; wel zullen zij den dienst bedrijfsmatig moeten beheeren.

Deze vergrooting der Overheidsbemoeying is mogelijk, omdat in beide landen de Overheid handelt van de overtuiging uit, dat de radio-omroep door een nationale gedachte dient te worden gedragen en zij deze gedachte in de volksgemeenschap voldoende krachtig tot uiting ziet komen, om ze harerzijds tot een voorwerp van verzorging en verderen uitbouw, ook door

<sup>1)</sup> Van de British Broadcasting Company.

den omroep, te maken. De Engelsche Staatscommissie drukt het zeer eenvoudig uit door te zeggen, dat het nieuwe lichaam zal hebben te behartigen „the national interest of Broadcasting.” In Duitschland drukt men dezelfde gedachte uit door te bepalen, dat de Rundfunk zich *wel* met aangelegenheden van *politieken*, niet van partijpolitieken aard mag bezighouden.

Dit alles neemt niet weg, dat in beide landen een zekere afstand tusschen het Staatsgezag en den radio-omroep bewaard blijft. In Duitschland door de uitoefening van den omroep in handen van particuliere genootschappen te laten, in Engeland door de zeer onafhankelijke positie, die het nieuwe beheerende orgaan tegenover de andere Staatsorganen (Minister en Parlement) zou moeten innemen.

En wat valt nu uit dit alles voor ons land te leeren en na te volgen? Te leeren veel, na te volgen voorloopig niets, dunkt mij. In Nederland ontbreekt een nationale gedachte in den omroep. Wij kennen practisch geen onderscheid tusschen politiek en partijpolitiek; beide zijn in de praktijk bij ons identiek. En wie zou thans ten onzent in een officieele publicatie willen spreken van het nationale belang van den omroep? Niets bewijst het ontbreken eener nationale gedachte zoozeer, als het toetsen van deze termen uit het buitenland aan Nederlandsche verhoudingen. En zoolang zulk een gedachte inderdaad afwezig is, zal de Overheid in Nederland goed doen de afstand tusschen haar en den radio-omroep zoo groot te houden, als vereenigbaar is met de eischen van een algemeen toezicht. Het geconcessioneerde particuliere bedrijf lijkt mij daarvoor ook thans nog den aangewezen vorm.<sup>1)</sup> Doet de Overheid dat niet, dan begeeft zij zich zonder eigen richtlijnen op het gebied van den strijd der partijen.

Mochten onverhoopt de meeningsverschillen tusschen de groepen zoo sterk zijn, dat geen algemeen vertrouwen bij hen meer bestaat in de uitoefening van het omroepbedrijf door een particulieren exploitant, dan zou als eenige mogelijkheid overblijven, dat de Staat door het verleenen van vergunningen voor de oprichting van een zendstation aan elk der richtingen, zich bij de veelheid der tendenzen neerlegt. Maar dan kiest hij, naar mijn inzien, noodgedwongen een oplossing, in strijd met de belangen der algemeene radioexploitatie (vooral het openbare radioverkeer) en uit een algemeen-maatschappelijk oogpunt zeer zeker niet onbedenklijk.

Mr. G. H. DIJKMANS VAN GUNST.

#### DE VERLAGING VAN HET BELGISCHE DISCONTO.

De mededeeling in de pers, dat de *Nationale Bank van België* haar disconto verlaagd heeft van 7½ tot 7 pCt., is met niet geringe verbazing ontvangen geworden. Deze maatregel toch is in directen strijd met de stabilisatiepolitiek, die men bij de Belgische regering veronderstelt te bestaan.

Inderdaad voert de Belgische regering nog eene stabilisatiepolitiek, maar het is eene andere dan diegene, welke in September van het vorige jaar is ingezet en die zij in Maart heeft moeten opgeven.

Om dit te begrijpen moet men teruggaan tot de Belgische geldpolitiek van vóór den oorlog. België heeft, zooals het zijn geheele economische systeem eenzijdig op de exportindustrieën heeft georiënteerd, steeds een geldpolitiek gevolgd van laag disconto, terwijl de wisselkoersen gestabiliseerd werden door een grootscheepsche deviezen-politiek. De verliezen, die men hierop leed, achtte men ruimschoots vergoed door het goedkope geld, dat den export vergemakkelijkte.

Deze deviezenpolitiek voerde men via Parijs. Door

<sup>1)</sup> Men bedenke, dat in Engeland deze vorm op het oogblik nog geldt en dat men eerst thans, na eenige jaren praktijk daarmede, overweegt een nieuwen, publiekrechtelijken, te kiezen.

stabiliteit te betrachten ten opzichte van den Franschen franc, verkreeg men deze ook, voor zoover zij voor Frankrijk zelf bestond, t.o. van de andere wissels, die men te Parijs kocht. Het bestaan der Latijnsche Unie vergemakkelijkte dit systeem, waarbij België op Frankrijk steunde. De discontopolitiek regelde zich naar de Fransche, die men onderbood. Goud was in België niet in omloop en kon dus niet wegvloeien. De zilveren 5 franc stukken, waartegen men de biljetten inwisselde, en die ook in alle landen der Latijnsche Unie gelding hadden, vloeiden inderdaad naar Frankrijk weg. Uitgebreide maatregelen aan de Belgische grens moesten dit trachten te voorkomen. Anderzijds trachtte Frankrijk zich zooveel mogelijk, door het betalen van een goudpremie, tegen deze politiek te verdedigen.

De gevaren van de koppeling van den Belgischen aan den Franschen franc kwamen na den oorlog duidelijk tot uiting. Er was vrijwel geene internationale markt voor den Belgischen franc, die alle wederwaardigheden van den Franschen meemaakte, omdat men de vooroorlogse politiek voortzette. Maar dit achtte men, met het oog op de moeilijkheden, waarin de exportindustrieën verkeerden, dringend noodig. Het feit, dat de Belgische franc steeds een paar punten lager stond dan de Fransche, hetgeen in het buitenland algemeen verwondering verwekte, had dus een zeer eenvoudige reden. Dit verschijnsel heeft zich, binnen kleinere proporties, voor den oorlog eveneens steeds voorgedaan, en vond zijn oorzaak in de bovengeschetste geldpolitiek.

Toen in September van het vorige jaar de Fransche franc een nieuwe crisis doormaakte heeft de Belgische regering het plan opgevat tot stabilisatie over te gaan. Vrucht van de improvisatie, die noodzakelijk was, wilde men niet in de crisis betrokken worden, toonde dit plan verschillende zwakke punten, op welke ik hier niet nader zal ingaan. Het zwakste van alles was evenwel, dat men ook nu voornamelijk een deviezenpolitiek wenschte te voeren en de discontoverhoging slechts in zeer subsidiaire mate wilde gebruiken. Men wilde eenvoudig rechtstreeks op de internationale markt denzelfden invloed gaan uitoefenen, dien men tot hiertoe op de Fransche markt deed gelden. Dat men door de moeilijkheden in andere landen niet wijzer geworden was, vindt zijn oorzaak o.m. in de omstandigheid, dat in het bijzonder de Waalsche steenkool- en ijzerindustrie in een slechten toestand verkeert en men voor de exportmogelijkheden een laag disconto absoluut noodzakelijk acht.

De regering achtte een groote buitenlandsche leening op langen termijn dan ook een onontbeerlijke voorwaarde voor hare stabilisatiepolitiek. In afwachting daarvan werd de franc door middel van voorloopige credieten gestabiliseerd. De buitenlandsche bankiers waren echter niet bereid deze leening op zoo langen termijn te verleenen en eischten tevens eene binnenlandsche consolidatie der enorme vlottende schuld, alvorens iets definitiefs te beloven.

Daardoor moest de regering een beroep doen op de binnenlandsche banken. Deze waren tegen het stabilisatieplan. Ten eerste omdat zij van de stabilisatie zelf, vooral wanneer zij niet tevens in het concurrerende Frankrijk plaats had, afkeerig waren, daar de dalende valuta voor de exportindustrie een voordeel is, ten tweede omdat zij waarschijnlijk wel inzagen, dat het op den duur toch niet zonder discontoverhoging tot een aanmerkelijk hooger percentage dan reeds had plaats gevonden zou gaan; ten derde omdat zij meenden, dat het voor den export althans minder nadeelig zou zijn, wanneer het £ op pl.m. 140 fr. dan op 107 fr. gestabiliseerd werd, en dus de periode der valuta-winsten nog wat kon worden gerekt en ten slotte heeft ook de politieke afkeer van het democratisch-katholiek-socialistische ministerie een rol gespeeld.

Zij waren niet bereid op de voorwaarden, die de

regeering voorstelde, in te gaan. Door indiscreties of rechtstreeks is de zwakke positie van den franc voor de speculanten duidelijk geworden en deze hebben zich met plotselinge kracht op den franc geworpen. De regeering heeft hen de schuld der mislukking gegeven, wat natuurlijk onjuist is, want tegen een sterke positie hadden zij niets vermocht. Maar wel hebben zij de kans tot het laatste uitgebuit. De aanval kwam zoo onverwachts, dat men den dag vóór de débacle in zeer goed ingelichte Nederlandsche kringen aan de mogelijkheid hiervan geen geloof wilde hechten. Tusschen 10 en 13 Maart verkocht de Nationale Bank 3.700.000 £ tegen 107 franc het £. Van hoe groote beteekenis de rol der zuivere speculatie was, moge blijken uit het feit, dat haar pl.m. 20 Maart reeds 2.500.000 £ tegen 116 franc waren terugverkocht uit de binnenlandsche markt.

Zoo mislukte deze stabilisatiepoging dus als gevolg van de halfslachtigheid der gevoerde politiek. Had men niet geschroomd de discontoschroef flink aan te zetten, en de buitenlandsche leening tot een meer bescheiden bedrag te reduceeren, uitsluitend met het doel, om oneffenheden in den koers glad te strijken, inplaats van haar als steun voor een mercantilistische geldpolitiek te beschouwen, dan zou men tegenover elke speculatiebeweging sterk hebben gestaan.

De regeering toonde zich zeer verstoord. Rumoerige debatten hadden in de Kamer plaats. De eerste minister beschuldigde uitdrukkelijk de binnenlandsche banken. Vervolgelingen werden aangekondigd.

Maar weldra zag de Regeering in, dat, wilde zij nog eenige mogelijkheid openhouden, zij wel onder het caudinische juk zou moeten gaan van hen die, juist doordat de Regeering hen bij de stabilisatie had willen sparen, haar geldpolitiek nu geheel beheerschten.

Er werd opnieuw onderhandeld over de consolidatie der vlottende schuld. De eerste minister trok zijne trouwens veel te algemeen gestelde woorden aan het adres der bankiers in het parlement in. Een nieuw stabilisatieplan werd ontworpen. Dit is een geheel ander dan het vroegere. Want niet alleen zal de stabilisatie op een ander niveau geschieden, maar zij berust weer op het oude systeem, dat op den Franschen franc steunt. De heer van de Vijvere, de vroegere minister, die nu nog eenigszins de „patroon” der regeering is en die het stabilisatieplan grotendeels geleid heeft, heeft dit in een interview met de „Agence Economique et Financière”, te Parijs, de vorige week duidelijk doen blijken. Waar vroeger altijd gewezen werd door de regeering op het verschil tusschen Frankrijk en België, heet het nu „dat België, ondanks alles, verbonden is aan het Fransche financieele vraagstuk”. Hij kondigde in dit interview de verlaging van het disconto reeds aan.

Men heeft blijkbaar in België voldoende vertrouwen in de maatregelen, in Frankrijk genomen, om de positie van den Franschen franc te verbeteren, om het lot van den Belgischen franc daar meer aan te verbinden.

Het is duidelijk dat, nu men weder tot het oude verkeerde stelsel is teruggekeerd, de discontopolitiek de geringe vermeerdering aan beteekenis, die zij had verkregen, weer geheel heeft ingeboet. Wanneer men, van verre, Frankrijk in dezen volgt, wordt zulks voldoende geacht. Daarom heeft de regeering er ook geen bezwaar in gezien tot een eerste verlaging van het disconto over te gaan, wat waarschijnlijk als voorwaarde door de bankiers is gesteld voor het opnemen der consolidatieleening. Waar deze leening — die ondertusschen alleen dat gedeelte der vlottende schuld zal omvatten, dat binnenkort vervalt — volgens de berichten tegen 6 pCt. tot den koers van 95 zal worden geëmitteerd, is een verdere verlaging te voorzien.

In hoeverre na deze maatregelen en bij deze politiek nog van eene werkelijke stabilisatie van den Belgischen franc sprake kan zijn, zal van de verdere wederwaardigheden van den Franschen franc afhangen. In elk geval is eene daling van den Belgischen

franc tot enkele percenten beneden den Franschen — een herstel van de vroegere verhouding dus — m.i. binnen zeer korten tijd te verwachten.

R. VAN GENECHTEN.

### BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN SOVJET-RUSLAND.

Geh.Reg.Rat Georg Cleinow te Berlijn schrijft ons:

In het economische leven van de Sovjet-Unie is datgene ingetreden, dat deskundigen hadden voorzien voor het geval, dat de landbouw zou aanvangen, overschotten te produceeren, terwijl de industrie niet in staat zou zijn, aan de boeren te leveren: de boer behoudt zijn producten: graan, vlas, hennep en huiden, gebruikt het graan ongedorscht als veevoeder, vormt reserves en laat zijn talrijke familie in huisarbeid al datgene vervaardigen, wat hij aan kleding en verdere uitrusting noodig heeft. Alle primitieve huishoudingen vallen steeds meer tot de „Naturalwirtschaft” terug; het aantal paarden en de veestapel vermeederen, doch geen arbeid wordt verricht, om producten op de wereldmarkt af te zetten, aangezien de voor den meerderen arbeid aangeboden industrieproducten, in den vorm van textielgoederen en gereedschappen voor den akkerbouw, in te geringe hoeveelheid voorhanden en te weinig waard zijn. Niet een slechte oogst vormt het uitgangspunt van de huidige crisis, doch een goede. Het economische staatsapparaat was in den herfst van 1925 niet in staat, den oogst te realiseeren, den boer ertoe te brengen, den aanwezigen overvloed te dorschen, ter markt te brengen en zoo den handel in staat te stellen met de graanhoeveelheden op de wereldmarkt te verschijnen. *In één woord: de vernietiging van den particulieren handel en zijn organisatie wreekte zich.* De staatscoöperaties en naamlooze vennootschappen met staatskapitaal hebben de gedurende de eeuwen gegroeide particuliere handelsorganisatie niet kunnen vervangen. Daarbij kwam nog, dat alle buitenlandse firma's zijn uitgevallen, die zich bijzonder op den handel met het buitenland toelagden en naast een technisch hoogstaand personeel ook over buitenlandse credieten van honderden millioenen goudroebels beschikten. De vraag, hoe de grondstoffen voor de wereldmarkt uit handen van den boer te krijgen, is een levenskwestie voor de volkshuishouding der Sovjet-Unie geworden.

Deze is op *vrijwilligheid onder uitschakeling van het particuliere winststreven ingericht.* Zelfs theoretisch zou een zoodanige volkshuishouding slechts denkbaar zijn bij een hoog ontwikkelde techniek op het gebied van het verkeer en van de landbouwproductie en bij een groote algemeene ontwikkeling van de bevolking. Onder zoodanige voorwaarden zou een coöperatief systeem het particuliere winststreven echter slechts terugdringen en niet kunnen terzijde stellen, zonder de geheele volkshuishouding met lamheid te slaan. In de verkeerstechnisch, productietechnisch en overigens algemeen achterlijke Russische volkshuishouding berust alle economische succes van den Staat in de eerste plaats op het particuliere initiatief. De handelaar, die het verstaat, het graan uit een gebied, dat 100 of 200 KM. van den spoorweg of van den waterweg verwijderd ligt, op de wereldmarkt te brengen, moet iemand zijn, die zeer intelligent is en een sterken wil heeft. Zoo iemand wil weten, waarvoor hij zich inspant.

In de fabriek wordt eveneens een beroep gedaan op de vrijwilligheid, doordat van den arbeider maximale prestaties verlangd worden. Daar zorgen de vakverenigingen voor naar verhouding hooge geldloonen, doch zij kunnen den ongeschoolden arbeider niet dwingen, daarvoor kwaliteitsarbeid te leveren. Iedere uitbreiding van de productie van een fabriek heeft een daling der gemiddelde prestatie ten gevolge, onder gelijktijdige stijging der geldbehoeften. Een ge-



schoold opgroeiend geslacht ontbreekt. De slijtage van machines en apparaten is veel grooter dan in andere landen en de verwerking der grondstoffen geschiedt oneconomisch. Hier ontbreekt naast het particuliere belang van den ondernemer de groep der ingenieurs, technici, meesterknechts en voorverkers. Het gebrek is des te grooter, omdat talrijke buitenlanders van de fabrieken werden verdreven en naast de ontwikkelde Duitschers, die de Tsaristische Regeering verjaagd had, ook de technisch gevormde Polen, Letten en Esten zich uit de Sovjet-Unie hebben teruggetrokken.

Trotsky's zoogenaamde goedereninterventie, d.w.z. de invoer van industrieproducten uit het buitenland voor den boer, kwam te laat en werd een mislukking, omdat de ploegen, landbouwmachines en textielgoederen, waartegen de boer geneigd zou zijn geweest, zijn graan, hennep enz. af te leveren, zoo langzaam door het bureaucratische staatsapparaat werden doorgelaten, dat zij te laat kwamen. Dientengevolge werd de poging ook een bedreiging van den Tsjerwonetz.

\* \*

Alle technische moeilijkheden, die wij aangeven, zouden te overwinnen zijn, wanneer de Sovjet-Unie ertoe kon besluiten, den opbouw van een particulier handelsapparaat te bevorderen; dan namelijk zou zij via particuliere handelscredieten de buitenlandsche gelden, welke zij voor den wederopbouw van haar volkshuishouding noodig heeft, vinden. Uit *politieke* overwegingen kan zij dezen weg slechts zeer voorzichtig betreden. De geschiedenis der Tsaristische leeningpolitiek schrikt haar af. De afhankelijkheid, waarin de handel het Tsaristische Rusland van het buitenland, in het bijzonder van de kapitaalmachten van West-Europa, had gebracht, is niet geschikt, de Sovjet-Regeering op denzelfden weg te lokken. Zij moet er veeleer naar streven, de krachten, die in de volkshuishouding schuilen, zelf te ontwikkelen, doch de ontwikkeling intusschen zoo te drukken, dat haar geldbehoefte geen vormen aanneemt, welke haar op het gebied der politieke compromissen en concessies zouden kunnen dringen. Het voorbeeld van 1925 leert, dat een zoodanige reguleering, zonder de volkshuishouding schade toe te brengen en zonder de staatspolitiek in gevaar te brengen, onmogelijk is. De economische wetten zijn niet door communistische dogma's en staats-, „Zwangswirtschaft” te verdringen of buiten koers te stellen. Zij werken tegen alle verkrachting in onophoudelijk voort.

Bij zoodanige situatie is het van belang, dat de kring van diegenen te Moskou, welke deze waarheid hebben erkend, voortdurend groeit en dat de neiging, zich aan de fundamentele economische wetten te onderwerpen, in vele individueele maatregelen reeds tot uitdrukking komt. Het erfrecht is uitgebreid tot het geheele onroerende vermogen, het gezin wordt systematisch onder verbetering van de positie van de vrouw en moeder weder opgebouwd, het particuliere bezit vindt in toenemende mate rechtsbescherming, de *binnenlandsche* staatshandel krijgt het overwicht boven dien met het buitenland. In de bedrijven worden de politieke schreeuwers onder den duim gehouden en het houden van personeelvergaderingen gedurende den arbeidstijd wordt bestreden. De toelating van de groote massa der boeren met een bedrijf van middelbare grootte tot de regeerende partij is een betekenende schrede op den weg der gezondmaking. Dit alles kan zich slechts zeer langzaam doorzetten, omdat in de eerste plaats de redeneeringen moeten worden gevonden, die voorkomen, dat de leden der partij niet meer weten, wat zij aan de leiding hebben. Intusschen valt sinds 4—5 jaar een *consequent afzweken van de starre dogma's op economisch gebied waar te nemen, alsmede het eerlijk streven der Sovjet-Regeering, zich aan economische wetten te onderwerpen*, zonder dat hierdoor de politieke zelfstandigheid van den Staat of de macht der partij kwestieus wordt. \* \*

De Deutsche kenners van Russische toestanden, die deze tendentie in de ontwikkeling reeds vroegtijdig hebben gezien — tot hen behooren niet slechts geleerden en politici, doch ook groote economische leiders, als b.v. de Geheimrat Deutsch van de A.E.G., om nu maar één naam te noemen — hebben haar ten voordeele van de Deutsche volkshuishouding en van de Rijkspolitiek aangewend. Deutschland werkt met de Sovjet-Unie. Wij leven met Moskou in een huwelijk, dat wellicht nog meer interessant dan behaaglijk te noemen is, doch noch de Russen, noch de Duitschers zien op de verlopen vijf jaren met misnoegen terug. Er zijn natuurlijk ook Deutsche firma's, die zich aan zaken met Rusland de vingers gebrand hebben, doch dat zijn overwegend nieuwelingen op het gebied van den handel met het Oosten, die bovendien, ondanks waarschuwingen, met onvoldoende kapitaal en met nog minder toereikend geduld zaken zijn begonnen.

De houding van Deutschland tegenover de Sovjet-Unie gedurende de huidige financieele crisis wordt het duidelijkst belicht door de in October 1925 afgesloten juridische en economische verdragen en door de versterking van credieten. De credieten, die de Sovjet-staat opneemt zijn o.i. veilig. Haar streven richt zich op een internationale leening, welke grootte in het licht treedt, wanneer men zich voorstelt, dat de volkshuishouding van Sovjet-Rusland minstens 15 tot 16 milliard Hollandsche guldens kapitaal noodig heeft, om bij benadering op de hoogte van 1914 te komen. Een zoodanige leening zou onmogelijk zijn, wanneer de Sovjet-regeering een onbetrouwbare debitrice tegenover particulieren was gebleken. Bovendien kan aan zoodanige leening nauwelijks worden gedacht, zoolang niet de Vereenigde Staten hun officieele positie ten opzichte van de Unie veranderen. Derhalve moet er mede worden gerekend, dat Rusland op een goeden dag een poging zal doen, zijn particuliere schulden in een leening van staat tot staat om te zetten. In Deutschland vreest men de ontwikkeling in deze richting niet, doch wenscht daarbij niet te struikelen en is bij het onderzoek van de verschillende transacties dienovereenkomstig voorzichtig. Het vooruitzicht, het gebied der Sovjets weder in direct contact met de wereldmarkt te brengen, bevat zooveel verlokken, dat de Duitschers aan dit vraagstuk zooveel en zoo ernstig mogelijke aandacht wijden en zekere offers aan tijd en geld niet schuwen. Daarbij is het echter in het geheel geen ongeluk, dat de voor zaken met Rusland beschikbare geldmiddelen in Deutschland niet bepaald groot zijn en dat dientengevolge met nog grootere voorzichtigheid moet worden te werk gegaan. Het vertrouwen in de Sovjet-regeering groeit ongetwijfeld en er zijn breede kringen, die wenschen aan dit vertrouwen een meer concrete uitdrukking te geven dan tot dusverre.

In de Deutsche politiek tegenover Sovjet-Rusland is in ieder geval een psychologisch moment uitermate krachtig gebleken. De tusschen Deutschland en Rusland gesloten verdragen hebben op de ontwikkeling der binnenlandsche Russische toestanden veel sterker en opvoedender gewerkt dan zulks van buiten af zonder meer valt waar te nemen. De Sovjet-Regeering spant zich ongetwijfeld in, aangegane verplichtingen na te komen. Bij de technische onvolkomenheid van haar apparaat valt haar zulks vaak zeer moeilijk. Verdragen zijn derhalve ook bolwerken tegenover de experimenteerzucht der Bolsjewisten. Bij de uitlegging der verdragen in de practijk ontbrandt te Moskou de strijd tusschen de noodzakelijkheden, waarvoor de Staat zich gesteld ziet en de partij-doctrine en leidt, zooals de „Kaltstellung” van Sinowjew en de besluiten van het veertiende Partijcongres aantoonen, tot het stellen van den Staat boven de partij.

Ik persoonlijk, die sinds vijf jaren ieder jaar minstens vijf maanden in de Sovjet-Unie heb doorgebracht, sta optimistisch tegenover de algemeene binnenlandsche ontwikkeling der Sovjet-Unie. Het recht wordt overal uitgebouwd en overal verbeterd de

rechtspositie voor al diegenen, die zich verre van de partijpolitiek houden. Het is immers juist deze ontwikkeling, die de Churchill-groep in Engeland zoo tegen de Sovjet-Unie doet opspelen. Voor de Engelse politiek in Azië liggen in deze ontwikkeling zekere gevaren — niet voor het Europeesche Continent, dat vrede noodig heeft en derhalve rust, arbeid en afzetgebieden. Rusland behoeft in de volgende jaren voor vele millarden industrieproducten. Om hen te kunnen verdeelen, behoeft het ook buitenlanders als technici op alle gebieden. Welk een enorme garantie voor den wereldvrede, wanneer de Sovjet-Unie zich ongestoord zou kunnen wijden aan de hiervoor noodzakelijke samenwerking met de overige staten van Europa. Het Duitsche economische leven tracht uit deze tendentie voordeel te trekken ten eigen nutte. Want zijn leiders weten, welke rijkdommen uit Rusland zijn te halen, dat een zevende deel van het aardoppervlak bedekt en 140 mill. verbruikers herbergt. Alleen, blind moet niemand zaken met Rusland beginnen. Vóór iemand zich bindt, trachte hij een persoonlijk indruk van menschen en dingen in Moskou te verkrijgen. Met de Sovjet-Unie economisch te werken beteekent in laatste aanleg het dienen van den wereldvrede en het terugdringen van het Bolsjewisme, van het Bolsjewisme ten gunste van den *Russischen Staat*.

#### DE HUIDIGE STAND DER KOLENCRISIS.

Prof. Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

De fundamenteele feiten inzake het geschil in den steenkolenmijnbouw zijn drie in getal. Ten eerste: het subsidie loopt den 30sten April af. Ten tweede: geen overeenkomst is nog bereikt omtrent de loonen, welke de mijnwerkers na 1 Mei zullen accepteren. Ten slotte: wij bevinden ons weer in het bekende stadium bij loononderhandelingen, waarin het publiek zoo verbijsterd is door de details van het geschil, dat het gevaar loopt, geheel door zijn gevoel te worden overheerscht. Gehoopt werd, dat het rapport der Kolencommissie ons voor dit laatste gevaar zou behoeden. In plaats daarvan heeft het, naar ik hieronder nog hoop aan te toonen, de moeilijkheden vermeerderd, door beide partijen ammunities te verschaffen, die zij tegen de andere kunnen gebruiken.

De kwesties, waaromtrent werkgevers en -nemers van gedachten wisselen, zijn drie in getal en kunnen als volgt worden samengevat:

1. Wat is het geëigende apparaat tot het regelen van de hangende kwesties? Dit is het punt van de nationale en/of districtsovereenkomsten, dat min of meer bewust wordt gebruikt als middel tot het scheppen van vooroordeelen en tot het vertroebelen der kwestie. Indien dit het eenige belangrijke probleem ware, dan zouden wij de ernstige mogelijkheid van een staking niet onder het oog hebben te zien.

2. Behoort er een minimumloon te zijn, dat voor het geheele land uniform is, gelijk door de mijnwerkers wordt betoogd, of behoort het minimum te wisselen van district tot district, gelijk de werkgevers eischen?

3. Behooren de bestaande loonen gehandhaafd te blijven, zooals de conferentie van afgevaardigden der Miners' Federation betoogt of behooren zij verlaagd te worden tot datgene, wat de mijnen in ieder district zonder subsidie kunnen betalen, gelijk de werkgevers betoogen?

Het is duidelijk, dat de beteekenis van het eerste punt in sterke mate afhangt van de antwoorden, die gegeven worden of behooren te worden op de tweede en derde vraag. Want indien men het erover eens is, dat de loonen boven het minimum niet gewijzigd moeten worden, of indien men het erover eens is, dat dit minimum, hoe het ook zij, voor het geheele land hetzelfde moet zijn, dan is het duidelijk, dat het meest geschikte lichaam voor de bespreking van de geheele kwestie een nationaal college is. Indien er, anderzijds,

verschil moet bestaan, dan moeten in het een of andere stadium districtsgewijze onderhandelingen plaats vinden. Zelfs indien de vertegenwoordigers der mijnwerkers dezelfde blijven, zullen de verschillende belangen der werkgevers in de verschillende districten een of ander lokaal lichaam vereischen, om daaraan uitdrukking te geven. De eenige overblijvende kwestie zal blijven, of het beter is, in de eerste plaats algemeene beginselen vast te leggen en dan over te gaan tot de bespreking der plaatselijke behoeften, of in de eerste plaats den economischen toestand der locale eenheden te beschouwen en vervolgens een nationale overeenkomst uit te werken, waarin de locale besluiten zijn opgenomen. Doch zoodra de overheerschende positie van de Miners' Federation wordt erkend, maakt het niet veel verschil uit, welke procedure wordt aanvaard.

Voor wij nagaan, welke de houding van werkgevers en -nemers in bijzonderheden is, zij in de eerste plaats de vraag gesteld, wat de Commissie had te zeggen over de onderhavige punten.

Ongelukkig voor alle betrokkenen is het thans duidelijk, dat de Commissie over de vraag van het apparaat met twee monden heeft gesproken; of, in ieder geval, de twee partijen de gelegenheid heeft gegeven, verschillende conclusies te trekken uit hetgeen in het rapport werd betoogd. Gelijk reeds in mijn vorig artikel<sup>1)</sup> werd opgemerkt, dringt het rapport erop aan, dat de eigenaren een nationale beraadslaging met de mijnwerkers niet zullen weigeren. Op pag. 230 zegt de Commissie, dat als eerste stap partijen elkaar op nationalen grondslag moeten ontmoeten en voegt hieraan toe: „het schijnt ons een redelijke gedragslijn voor de nationale conferentie, de kwestie van het minimum-percentage, en zoodanige andere zaken als zij daartoe geschikt acht, te verwijzen naar districts-groepen, ten einde voorstellen te formuleeren. Deze voorstellen zouden aan de nationale conferentie ter goedkeuring moeten worden onderworpen”. Doch op pag. 152 van het rapport voegt de Commissie hieraan toe, hoewel zij opnieuw betoogt, dat „het minimum moet worden geregeld, of althans goedgekeurd, door lichamen, die alle werkgevers en alle werknemers in de industrie vertegenwoordigen: „dit beteekent niet, dat het minimum-percentage voor ieder district niet in eersten aanleg met voordeel door districtsverenigingen kan worden besproken, indien zij zulks gewenscht achten, mits de aldus voorloopig overeengekomen minima naderhand ter goedkeuring aan de een of andere nationale autoriteit worden onderworpen”. Het is volkomen duidelijk, dat, terwijl de Commissie eenerzijds gevoelt voor die methode van onderhandelen, waarbij als beginsel wordt aanvaard, dat er in zeker stadium nationale ratificatie zal plaats vinden, zij tot de conclusie gekomen is, dat van een enkel en uniform minimum geen sprake kan zijn. Dit blijkt inderdaad duidelijk uit de reeds geciteerde passage, hoewel in dezelfde passage, waaruit het bovenstaande werd gelicht, ook duidelijk wordt uitgesproken, dat er eenig verband moet bestaan tusschen de minima in de verschillende districten, omdat anders de standaard der betere districten zou zijn overgeleverd aan een moordende concurrentie van de ergste districten. Het is ook duidelijk, dat de Commissie van meening is, dat het huidige loonpeil omhoog moet en het is onnoodig, hieraan tijd te verspillen.

Zowel de eigenaren als de mijnwerkers hebben hun houding t.o.v. het rapport als geheel gepubliceerd. De eigenaren, die hun antwoord baseeren op de hierboven geciteerde passage van pag. 230, verklaren zich in de eerste plaats bereid tot een conferentie ter bespreking van de algemeene beginselen, vervolgens tot verwijzing van de kwestie van het minimum naar de districten en dan tot de goedkeuring van de districtsminima door de nationale conferentie. De eigen-

<sup>1)</sup> In het No. van 17 Maart 1926.

aren zijn het eens met de opvatting, dat nationale overeenkomsten niet moeten worden geweigerd, hoewel zij in het algemeen de voorkeur geven aan districtsovereenkomsten. De mijnwerkers zijn het geheel oneens, wat de kwestie van het minimum aangaat, dat het minimum-percentage in de districten wordt vastgesteld en verwijzen goedkeurend naar zekere zinsneden op pag. 152 van het rapport.

Wat het officieele antwoord der Federation aangaat, dit bevat niets over haar houding t.o.v. de vraagstukken van loonsverlaging of wisselende minima. Doch de conferentie van afgevaardigden der Federation heeft reeds eerder tegen langeren arbeidsduur geprotesteerd, die ook door het rapport wordt verworpen en eveneens tegen wisselende minima en tegen loonsverlagingen. Toen partijen den 13den April elkander ontmoetten, wenschten de eigenaren deze laatste twee kwesties in eersten aanleg naar de districten te verwijzen en de mijnwerkers wenschten hen ter plaatse te bespreken. Beide partijen konden natuurlijk eenigen steun vinden in de bewoordingen van het rapport. Sedert dien tijd hebben de mijnwerkers geweigerd, de voorgestelde nieuwe voorwaarden in de districten te overwegen en hebben zij met de ondernemers niet tot een nationale overeenkomst kunnen komen.

Het officieele verslag, dat thans is gepubliceerd omtrent de samenkomst op 23 April, maakt het volkomen duidelijk, dat het vraagstuk der nationale contra districtsovereenkomsten niet het wezenlijke punt is, waar het om draait. Wellicht verkeeren de mijnwerkers onder den indruk, dat een nationale overeenkomst logischerwijze een nationaal uniform minimum moet inhouden en zijn zij tegen districtsovereenkomsten, omdat deze noodwendig verschillen met zich brengen, doch dit is slechts warhoofderij. De wezenlijke verschilpunten komen thans aan den dag: de door de mijneigenaren aangeboden loonen zijn te laag en het minimum moet een nationaal karakter dragen. Dat de geëischte loonsverlagingen zeer groot zijn wordt door beide partijen erkend: de woordvoerder der werkgevers verklaarde, sprekende over de in de exportdistricten voorgestelde loonen, dat deze „miserabel” waren. Tezelfder tijd wees hij er wederom op, dat, indien de arbeiders slechts wilden toestemmen in een langeren werkdag, de loonen niet in dien omvang omlaag zouden hebben te gaan. De arbeiders zijn niet alleen niet tevreden over de loonvoorstellen, doch betoogen ook, dat de werkgevers hen erin willen laten vliegen door in de ontwerp-overeenkomsten, welke op staanden voet zijn verworpen, zekere wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden op te nemen, waarin de arbeiders niet hebben willen toestemmen.

De openbare meening steunt thans in het algemeen de mijnwerkers, grootendeels als gevolg van het feit, dat de in een deel der pers aangekondigde loonsverlagingen zoo groot zijn, dat duidelijk blijkt, dat het loon aldus ver beneden de kosten van het levensonderhoud zal liggen. Deze cijfers worden onjuist verklaard, doch indien men de cijfers neemt, die in „The Times” van 24 April jl. zijn gepubliceerd, staat het vast, dat in sommige gevallen ernstige ontberingen zouden worden opgelegd. Zoo is bijv. in het Northumberlanddistrict de voorgestelde bijslag op de basisloonen 50 pCt., hetgeen juist evenveel is als in Juli 1914. In Zuid-Wales is de positie nog erger, daar de voorgestelde bijslag slechts 5 pCt. is, vergeleken bij bijna 7 pCt. in 1914. Hieruit blijkt duidelijk, dat het zeer moeilijk zal zijn, de mijnwerkers ertoe te krijgen, in voorwaarden als deze toe te stemmen. De werkgevers doen zichzelf geen goed door altijd weder terug te komen op voordeelen, die zouden worden verkregen, indien de arbeiders slechts langer wilden werken, hoewel zelfs hier een zorgvuldige lezing van het rapport der Commissie aantoonde, dat zij tot op zekere hoogte de Commissie aan hunne zijde hebben. Want terwijl het voorstel tot een algemeene verlenging van den werkdag met beslistheid wordt verwor-

pen, is de Commissie het ermede eens, dat een tweeploegenstelsel gewenscht is, ten einde verspilling van kapitaallasten te voorkomen en zij betoogt (pag. 178 van het rapport) met nadruk „dat het volkomen logisch zou zijn te bepalen, dat handhaving van den huidige arbeidsduur afhankelijk zal zijn van de vrijwillige aanvaarding door de arbeiders van een tweeploegenstelsel, waar de wenschelijkheid daarvan zou kunnen worden aangetoond, m.a.w. den „Secretary for Mines” te machtigen, de wettelijke grens van den arbeidsduur in eenig district te verhoogen, waar de invoering van een tweeploegenstelsel op onredelijken tegenstand van de mijnwerkers zou stuiten”. Verwijzing naar deze passage helpt de eigenaren echter niet veel, daar het Rapport er ook op wijst, dat de afwezigheid van een tweeploegenstelsel bijna evenzeer aan de traagheid der werkgevers als aan de oppositie der arbeiders te wijten is.

Per saldo is de toestand eenvoudig. Het Rapport heeft er de mijnwerkers niet toe kunnen brengen, een deel van het huidige loon op te offeren ten bate van toekomstige voordeelen en in zooverre het zulks niet heeft gedaan, heeft het ons teruggevoerd tot den toestand van Juli jl. De keuze, waarvoor het land zich gesteld ziet, is wederom òf een staking, waarin de geheele arbeidersbeweging zal worden betrokken, òf meer geld uit de staatskas.

## AANTEKENINGEN.

### Vereeniging voor Actieve Handelspolitiek.

Dezer dagen is in de pers een bericht verschenen omtrent de oprichting eener Vereeniging voor Actieve Handelspolitiek. Aan een door het constitueerend Comité rondgezonden circulaire ontleent de „Msb.” het volgende:

De druk, dien een groot deel van het Nederlandsch bedrijfsleven ondervindt, wordt naar ons oordeel mede veroorzaakt door eene leemte in onze handelspolitiek.

Wij streven niet naar eene geheele omwerking onzer tariefwet, maar begeeren slechts het tot stand brengen eener hervorming, die bij de tariefsherziening door minister Colijn in 1924 niet aan de orde kon komen.

Toen ging het om eene herziening, die opzettelijk buiten behandeling liet de vraag of niet in onze wetgeving de mogelijkheid moest worden geopend om met hogere invoerrechten te treffen het land, dat den import van onze artikelen bejegt, op eene wijze, die ongunstig afsteekt bij de behandeling, die andere mogendheden van dat land ervaren. Het ging om eene herziening, die buiten behandeling liet de kwestie of niet aan sommige bedrijfstakken, welke door bijzondere omstandigheden van verhoogden buitenlandschen aanvoer in druk geraakten, bescherming moest worden verleend.

Die vragen moesten toen bij den opzet der wetsherziening buiten beschouwing worden gelaten. Minister Colijn wees hun afwerking af, niet omdat hij zich principieel tegen maatregelen van retorsie en dumping-bestrijding verzette, maar omdat deze materie zelfstandig diende geregeld te worden, buiten de herziening van de wet van 1862 om.

Deze kwesties zijn aan de orde gebleven en de onverbidelijke praktijk maakt ze actueeler dan ooit; vooral het vraagstuk der retorsierechten wordt met buitengewone kracht naar voren gedrongen.

De handelspolitiek der andere landen maakt dit vraagstuk actueel. Al vóór den oorlog nam Nederland eene vrijwel exceptioneele positie in door de groote vrijgevigheid, die het bij het binnenlaten van vreemde artikelen betrachtte, terwijl andere landen steeds zwaardere belemmeringen opwierpen.

Na den oorlog werd het door de toespitsing der nationale gevoelens nog erger. Alle staten zetten de bescherming van hun eigen bedrijfsleven nog forscher door. Hoe menige tak van industrie daardoor werd getroffen behoeft geen nadere uiteenzetting.

Het kon niet anders of ook onze land- en tuinbouw, in zoo overheerschende mate op export aangewezen, moesten den terugslag van die stemming ondervinden.

Met de werkelijkheid hebben wij te rekenen. Gegronde redenen voor de gedachte, dat in de naaste toekomst door eene meer harmonieuze samenwerking der volkeren de positie van Nederland zal verbeteren, bestaan niet.

Niets wijst op de waarschijnlijkheid, dat aan den protectionistischen wedren der ons omringende staten spoedig een eind zal komen.

Kunnen, mogen wij daartegenover weerloos blijven? Thans zijn wij weerloos.

In de landen rondom ons worden al hooger tariefmuren opgetrokken. Nederland laat de vreemde artikelen binnen tegen een recht, gering in vergelijking met de buitenlandse heffingen. Nederland heeft een uniform laag tarief, geldend voor allen, voor boozen en goeden.

Met dat tarief als grondslag gaat Nederland handelsverdragen sluiten, die vastleggen op wat wijze onze producten door den vreemden staat zullen worden ontvangen. Die vreemde staat heeft wel onderscheiden tarieven en het ideaal, dat onze onderhandelaren gemeenlijk leidde was: het verkrijgen der meest-begunstigingsclausule, het behandeld worden als de meest begunstigde natie.

De inhoud van de handelsverdragen wordt dus niet bepaald door onzen eigen wil, maar door hetgeen de andere staten, met welke wij een meest-begunstigingstractaat sloten, aan derden toekennen. Wij zijn geen werkelijk onderhandelende partij, wij vervullen een passieve rol, wij wachten af wat er overschiet.

Naarmate de protectionistische geest in andere landen sterker werd, deed het bedenkelijke van dit principe zich gevoelen. Ook al slaagden wij er in de meest-begunstigingsclausule te verkrijgen, dan was dit meermalen slechts een formeel bezit. Door allerlei beperkingen werd de meestbegunstiging uitgesteld en de afwijkingen zijn zoo vele, dat herhaaldelijk in naam geen land gunstiger voorwaarden heeft, maar in wezen wij ver achter blijven.

Slag op slag wordt de Hollandsche ondernemer teleurgesteld door de ongunstige positie, die ons land bij het afsluiten van handelstractaten inneemt.

De klacht, die minister de Marees van Swinderen in 1908 in de Tweede Kamer slaakte over onze machteloosheid, moest sindsdien al te veel worden herhaald. Vooral in de laatste jaren vermenigvuldigden die klachten. Denkt aan het verdrag met Finland, met Canada, met Portugal, met Duitschland. Denkt aan het optreden van Frankrijk, dat voor verschillende artikelen uit Nederland een invoerverbod trof, hetwelk tegenover andere landen niet geldt. Denkt aan het beschamend falen van ons pogen om met Spanje een handelstractaat af te sluiten.

De klachten kunnen niet uitblijven. Nederland staat met leege handen; wij hebben niets te geven, niets te beloven, met niets te dreigen. Wij hebben geen enkel wapen.

Naar onze vaste overtuiging moet met die lijdelijkheid worden gebroken. Het is plicht ons te verweren tegen wie ons onbillijk bejegenen.

Verschuilde mogelijkheden komen voor dat verweer in aanmerking. Gedacht kan worden aan een dubbel tarief gelijk Frankrijk en Spanje bezitten, aan een wettelijk en conventioneel tarief, aan de uitvaardiging van invoerverboden, gelijk de subcommissie voor de economische politiek onder voorzitterschap van den toenmaligen minister Van Ysselsteyn bepleitte. Wellicht verdient voor de eenvoudige en spoedige afdoening het meest overweging eene bepaling, die de regering machtigt tot hoogere rechten dan de wettelijk vastgestelde, indien eenig land ons in een uitzonderingspositie plaatst.

De technische vraag, welk middel het meest geschikt moet heeten, behoeft door ons niet te worden beslist. Zij is ondergeschikt aan het groote doel: verhooging van onze economische weerbaarheid door de mogelijkheid van het treffen van retorsiemaatregelen.

Wordt dan daarnaast ruimte gemaakt voor de uitvaardiging van maatregelen in den geest van het Schoonenwetje, wanneer abnormale toevoer het Nederlandsche bedrijfsleven bedreigt, dan zullen aan onze productie niet langer blijven onthouden de bestaansvoorwaarden, die elke buitenlandsche wetgever aan zijn nationale voortbrenging schonk.

Op eene goede werking van deze hervorming mag worden gehoopt. Zeker, wij zijn een klein land maar daarom geen waardeloos afzetgebied. De resultaten door andere kleine landen met hun actieve handelspolitiek bereikt, wettigen de hoop op ons succes. Een succes, dat te meer mag worden verwacht, waar wij door ons uitgebreid koloniaal bezit nog meer reden voor differentieele behandeling hebben dan andere kleine landen.

Pleitend voor retorsiemaatregelen voeren wij niet een protectionistische politiek. Vurige verdedigers van den vrijhandel, Gijsbert Karel van Hogendorp voorop, hebben het gevoeld, dat vergeldingsmaatregelen niet zijn een uitvloeisel van protectionistischen geest, maar een middel tot bevordering van den internationalen vrijhandel.

Pleitend voor retorsiemaatregelen voeren wij niet een aanvallende politiek, die den wereldvrede bedreigt. Door de weerloosheid van één enkele, van Nederland alleen, te midden van een gewapende wereld, wordt de wereldvrede, ook de internationale vrijhandel niet gediend, maar geschaad.

Pleitend voor retorsiemaatregelen voeren wij niet een egoïstische politiek, die de belangen van enkele ondernemers dient, maar eene echte nationale politiek, die niet straffeloos de hand laat slaan aan de grondpeilers onzer volkswelvaart.

\* \* \*

Bovenstaande circulaire is ondertekend door de volgende personen: Prof. mr. P. A. Diepenhorst, Voorzitter; H. A. van IJsselsteijn, oud-Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid, onder-Voorzitter; D. Ten Cate Brouwer, Voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rijnland; Fr. Deurvorst, Voorzitter van het Covenant van IJzergieterijen in Nederland; Ulft; J. N. Menko-Hartogensis, Textielfabrikant, Enschede; J. H. Moltzer, Directeur van Erven Lucas Bols, Amsterdam; W. J. J. M. Rademaker, Directeur der N.V. Frank Rademaker's Chocolade- en Cacnofabrieken, Rotterdam; Ir. Jos. Regout, Gedegeerde van het Bestuur der N.V. De Sphinx, Maastricht; M. Smith, oud-Sigarenfabrikant, Heemstede; mr. B. J. M. van Spaendonck, Secretaris der Vereniging van Tilburgsche Fabrikanten van Wollen Stoffen, Tilburg; P. J. Spoorenberg, N.V. Verwey & Spoorenberg's Fabrieken, Tiel; mr. M. P. L. Steenberghe, Directeur der N.V. H. van Puijenbroek's Textiel-Maatschappij, Goirle; W. L. Stevens, Directeur der N.V. Koninklijke Ver. Tapijtfabrieken, Rotterdam; M. Susan, van de fa. De Vries & Susan, Confectiefabriek, Amsterdam; A. M. Tilanus, van de fa. Jansen & Tilanus, Vriezenveen; F. V. Valstar, Naaldwijk en Sj. Wouda, Directeur der N.V. Ned. Instrumenten- en Apparatenfabriek, Utrecht.

### Het Duitsche Productie-apparaat.

In de op 17 April jl. gehouden jaarvergadering van de „Bank für deutsche Industrie-Obligationen“, die, gelijk bekend, in het leven is geroepen in verband met de bij het Dawes-plan aan de Duitsche industrie opgelegde verplichting, om de rente en aflossing op te brengen van 5 milliard G.M., heeft de President-Commissaris, Dr. Krupp von Bohlen und Halbach, een rede gehouden, waarin hij, na enkele beschouwingen over de Duitsche handelsbalans, o.m. het volgende opmerkte over het productie-apparaat, waarover Duitschland thans de beschikking heeft:

„De vaststellingen der deskundigen vielen ongeveer in denzelfden tijd als de overgang van de Duitsche industrie naar de goudmark. Hierbij bleek, dat de tijd van vlucht naar de „Sachwerte“ een tijd van de grootste zelfmisleiding geweest was. Overal waren productie-installaties voor toevallig werk ontstaan, welke geen duurzame waarde bezaten en die voor de verdere ontwikkeling van het economisch leven des te drukkender waren, omdat zij veelal niet beantwoordden aan de eischen, door de concurrentie op de wereldmarkt gesteld. In de goudmarkbalansen waren vele ondernemingen weliswaar over de ineenschrompeling van hun waarden verrast, doch evenzoo vaak ook nog door een zekere zelfmisleiding bevangen, doordat zij cijfers opvoerden, die op zijn minst niet met de toekomstige rentabiliteitswaarde overeenkwamen. Reeds het eerste jaar na den overgang tot de goudmark voerde tot de overtuiging, dat veelvuldig te hoog was gewaardeerd. Bijna overal moest een deel van het productie-apparaat worden stilgelegd, om in andere deelen des te rationeeler te kunnen werken. Wat voor het individueele bedrijf gold, gold ook voor het geheele bedrijfsleven. Geheele ondernemingen bleken onvruchtbaar en overbodig en bezweken vervolgens. Veelvuldig werd eerst een poging gedaan, ondanks de hooge rente buitenlandsche bedrijfsmiddelen op te nemen, doch in de mate, waarin korte leeningen moesten worden geconverteerd, kwam het inzicht in de grenzen der rentabiliteit. In vele gevallen was ook het door de schuldvermindering wegens de waardedaling van het geld ontstane actief overschot, doordat een zeer onereuze „Aufwertung“ kwam. Juist deze vermeende schuldvermindering was echter, gelijk u allen bekend is, uitgangspunt van de gedachte der industriebelasting. Hoe de toestand der industrie moet worden beoordeeld, blijkt o.a. uit de beraadslagingen van het „Verband der deutschen Maschinenbauanstalten“ in December 1925. Op de vergadering van dit Verband werd zonder voorbehoud en zonder tegenspraak rücksichtslose afbraak van installaties en verkoop van ongebruikte machines als oud ijzer aanbevolen, omdat dit proces, gegeven den toestand van het bedrijfsleven, het kleinste van twee kvaden scheen en een weg om door de crisis heen tot gezonder toestanden te komen. Wanneer men zich voorstelt, dat de ondernemers in geheele industriegebieden naar dergelijke middelen grijpen om zich te handhaven, dan zal men

den ernstigen wil van het Duitsche bedrijfsleven, om een gezonde basis voor zijn verdere ontwikkeling te verkrijgen, niet kunnen bestrijden. In zoverre wordt de gedachte der Dawes-deskundigen, gelijk die zich in het denkbeeld van het moratorium <sup>1)</sup> uit, door alle betrokkenen, dat mag ik wel naar voren brengen, in een vorm in de daad omgezet, waaraan tevoren niemand had gedacht. Eerst wanneer deze crisis overwonnen zal zijn, zal men zich op den weg bevinden, die den Dawes-deskundigen voor den geest stond en die stijgende (herstel)prestaties mogelijk zal maken."

<sup>1)</sup> [Spr. bedoelt hier, blijkens het begin zijner rede, het eerste Dawes-jaar, waarin het door Duitschland uit eigen inkomen op te brengen bedrag laag werd gesteld, om het land gelegenheid tot innerlijke consolidatie te geven. — Red.]

**OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.**

De Economist. — 's-Gravenhage, 15 Januari 1926.

Prof. Dr. J. C. Kielstra, De Indische begrooting voor 1926; Mr. A. F. van Lakerveld, Huissarbeiders-ellende; J. S. van Braam, Enkele beschouwingen over het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambte-naren in Nederl.-Indië.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Februari 1926.

Prof. Mr. W. C. Mees R. Azn., Pacht en algemeene waardeleer; Ir. E. P. Wellenstein, Progressie bij zake-lijke heffingen; Prof. Dr. J. Wolf, Europäische San-nering durch den Europäischen Zusammenschluss? Mitteleuropa und Paneuropa.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Je-na, Januari 1926.

Dr. Fr. v. Gottl—Ottliensfeld, Wirtschaft als Lei-stung; Dr. R. Liefmann, „Universalismus" und Wirt-schaftstheorie; Dr. L. Ziegler, Amerikanismus; Dr. A. Salz, Das Land ohne Mittelalter; Joh. J. Han-rath, Zum Problem der hypothetischen und konkre-ten Standortsbedingungen.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Dec. 1925.

H. Schultz, The statistical law of demand. II; J. Viner, The utility concept and its critics. II; L. M. Powell, Typothetae and the eight-hour day.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, November 1925.

J. Bourdon, La statistique des familles norvégien-nes au recensement de 1920; P. Neymarck, Les émis-sions et remboursements en 1923 et en 1924 d'obli-gations et bons des Compagnies de Chemins de fer Est, P.L.M., Midi, Nord et Orléans; L. Janvot, Le mouvement des Banques françaises et étrangères à la Chambre de Compensation de Paris.

Idem. — Parijs, December 1925.

J. Bourdon, La statistique des familles norvégien-nes au recensement de 1920; G. Cadoux, Nos pertes de guerre, leurs réparations et nos dettes de guerre.

Idem. — Parijs, Januari 1926.

J. Bourdon, La statistique des familles norvégien-nes au recensement de 1920 (fin); G. Cadoux, Nos pertes de guerre; leurs réparations et nos dettes de guerre; M. Barincou, Chroniques des transports.

Rechtsg geleerd Magazijn. — Haarlem, Jaarg. 44, Afl. 6.

Mr. W. P. H. Smits, Een onderzoek naar de theo-rie der natuurlijke of onvolkomen verbintenissen en haar beteekenis voor het moderne recht, in het bij-zonder met het oog op het Nederlandsch geldend recht; Mr. Ph. S. Frenkel, De verplichting van den herverzekeraar bij faillissement van den verzekeraar.

**STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.**

N.B. \*\*\* beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

**GELDKOERSEN.**

**BANKDISCONTOS.**

Ned. Disc. Wissels.	3 1/2	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk.	3 1/2	22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff.	4	3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem.	5 1/2	7 Sept. '25
Vrach. in R.C.	5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk	4 1/2	8 Oct. '25
Javasche Bank	4 1/2	20 Oct. '24	Bank v. Noorw.	5 1/2	20 Apr. '26
Bank van Engeland	5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-		
Duitsche Rijkbank	7	27 Mrt. '26	slowakije	6	13 Jan. '26
Bank v. Frankrijk	6	9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk	7 1/2	28 Mrt. '26
Belgische Nat. Bnk.	7	23 Apr. '26	N. Bk. v. Hong.	7	22 Oct. '25
Fed. Res. Bank N.Y.	3 1/2	22 Apr. '26	Bank v. Italië	7	17 Juni '25
Bank van Spanje	5	23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk	5 1/2	

**OPEN MARKT.**

	1926				1925	1924	1914
	24 April	19-24 April	12-17 April	5-10 April	20-25 April	21-26 April	20-24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	27 1/8-15 1/16	2 13/16	29 1/4-15 1/16	2 13/16-3	3 1/16-1 1/4	5	3 1/8-3 1/16
Prolong.	3	2 1/4-3	2 1/2-3	2 1/4-3 1/4	2 1/2-3	5-1 1/4	2 1/4-3 1/4
Londen Daggeld	3 1/2-4	3 1/2-3 1/4	3-4 1/2	3-4	3 1/2-4 3/4	1 1/2-3	1 3/4-2
Partic. disc.	4 1/4-5 1/16	4 1/4-3 1/8	4 3/8	4 5/16-3 1/8	4 1/4-5 1/16	3-1 1/8	2 1/4-3 1/4
Berlijn Daggeld	3-5	3-5	3-5 1/2	4-6	—	—	—
Partic. disc.	30-55 d...	4 3/4	4 3/4	4 7/8-5	5	8	—
50-90 d...	4 3/4	4 3/4	4 7/8-5	5	8	—	2 1/8-1 1/2
Waren-wechsel.	5 1/2	5 1/2-3 1/4	5 3/4-6	5 5/8-6 1/4	—	—	—
New York Call money	3-1 1/4	3-4 1/4	4-5 3/4	4-1 1/4	3 1/2-4 3/4	3 1/2-4 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 1/4-5 1/8	3 1/4	3 5/8	3 5/8-3 1/4	3 1/4	—	—

<sup>1)</sup> Call money-koers v. 23 April en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

**WISSELKOERSEN.**

**KOERSEN IN NEDERLAND.**

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
20 April 1926	2.49 1/16	12.12	59.36	8.25	9.05	100 1/8
21 " 1926	2.49 1/4	12.12	59.34	8.32	8.92	100 1/8
22 " 1926	2.49 1/4	12 11 1/8	59.33	8.37	8.91 1/2	100 1/8
23 " 1926	2.49 1/8	12.11 1/2	59.32 1/2	8.31 1/2	8.85	100 1/8
24 " 1926	—	12.10 7/8	59.30	8.38	8.85	100 1/8
26 " 1926	2.48 15/16	12.10 7/8	59.27	8.33	8.94	100 1/8
Laagste d.w. 1)	2.48 5/8	12.10 7/8	59.24	8.21	8.81	100
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/8	12.12 1/2	59.37	8.39	9.15	100 3/8
19 April 1926	2.49 1/8	12.12 1/2	59.38	8.40	9.23	100 1/8
12 " 1926	2.49 1/4	12.12	59.33	8.55	9.49	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeka-rest 1)	Milaan **)	Madrid **)
20 April 1926	48.14	35.20	7.38	1.—	10.02 1/2	35.82 1/2
21 " 1926	48.15	35.25	7.38	0.95	10.03	35.87 1/2
22 " 1926	48.15	35.25	7.38	0.95	10.03	36.05
23 " 1926	48.13	35.20	7.38	0.95	10.03	35.85
24 " 1926	48.11	35.20	7.38	0.95	—	—
26 " 1926	48.10	35.20	7.38	0.95	10.01	35.90
Laagste d.w. 1)	48.06	35.10	7.37	0.90	9.99	35.72
Hoogste d.w. 1)	48.16	35.30	7.40	1.07 1/2	10.05	36.10
19 April 1926	48.14	35.20	7.38	1.—	10.02	36.05
12 " 1926	48.12 1/2	35.20	7.39	1.03	10.02	35.30
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
20 April 1926	66.80	65.25	54.55	6.27 1/2	100 1/4	2.49 3/4
21 " 1926	66.80	65.22 1/2	54.10	6.27 1/2	100 1/2	2.49 3/4
22 " 1926	66.75	65.25	53.95	6.27 1/2	100 1/2	2.49 3/8
23 " 1926	66.75	65.22 1/2	53.60	6.27 1/2	100 3/4	2.49 3/8
24 " 1926	66.70	65.20	53.55	6.27	100 1/2	2.49 3/8
26 " 1926	66.70	65.20	53.80	6.27 1/2	100 3/4	2.49 1/8
Laagste d.w. 1)	66.60	65.10	53.35	6.25	100	2.49 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.82 1/2	65.40	54.70	6.30	101 1/2	2.50
19 April 1926	66.80	65.30	54.72 1/2	6.27 1/2	99 3/4	2.49 3/4
12 " 1926	66.77 1/2	65.35	53.75	6.28	99 1/4	2.49 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/8

<sup>1)</sup> Noteering te Amsterdam. <sup>2)</sup> Noteering te Rotterdam.

<sup>1)</sup> Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een over-zicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wissel-koersen.



## JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
17 Apr. 1926	239.500		336.500	48.500	162.500
10 " 1926	241.500		335.500	48.000	164.800
3 " 1926	242.250		331.000	54.000	165.500
13 Mrt. 1926	201.894	39.546	335.136	54.563	164.103
6 " 1926	202.848	39.753	338.434	54.315	164.688
27 Feb. 1926	202.883	39.952	338.086	65.717	162.704
20 " 1926	203.004	39.945	340.490	64.676	162.549
18 Apr. 1925	134.038	50.473	277.573	50.494	119.708
19 " 1924	151.615	64.796	259.050	85.615	148.199
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842*

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen <sup>1)</sup>	Dek-kings-percentage
17 Apr. 1926		102.150		***	62
10 " 1926		103.740		***	63
3 " 1926		94.800		***	63
13 Mrt. 1926	8.710	19.323	42.916	83.049	62
6 " 1926	8.799	20.006	42.594	80.811	62
27 Feb. 1926	9.057	20.317	42.058	79.786	60
20 " 1926	8.136	19.712	46.287	82.456	60
18 Apr. 1925	20.798	20.413	42.884	59.656	56
19 " 1924	35.143	16.009	56.241	16.180	63
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

<sup>1)</sup> Sluitpost activa. <sup>2)</sup> Basis  $\frac{1}{2}$  metaaldekking.

## BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankblij.	Gov. Sec.
21 April 1926	146.410	140.161	293.375	56.250	242.723
14 " 1926	146.491	140.717	295.314	56.250	244.921
7 " 1926	146.655	141.892	297.726	56.250	247.680
31 Maart 1926	146.769	142.762	295.337	56.250	244.585
24 " 1926	146.843	141.617	286.302	56.250	235.321
17 " 1926	145.562	141.207	288.771	56.250	237.698
22 April 1925	128.733	120.279	291.744	27.000 <sup>2)</sup>	242.840
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. <sup>1)</sup>
21 Apr. '26	39.270	68.031	13.369	103.196	25.998	22 $\frac{1}{2}$
14 " '26	40.210	66.577	10.964	103.619	25.524	22 $\frac{1}{4}$
7 " '26	45.140	68.205	13.176	106.972	24.513	20 $\frac{3}{8}$
31 Mrt. '26	37.015	86.570	35.441	93.607	23.757	18 $\frac{3}{8}$
24 " '26	43.585	72.521	14.406	108.373	24.975	20 $\frac{3}{8}$
17 " '26	38.020	76.177	19.813	100.203	24.105	20
22 April '25	36.812	75.530	17.058	105.770	28.204	23
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

<sup>1)</sup> Verhouding tusschen Reserve en Deposits. <sup>2)</sup> Gouddekking.

## BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. a.d. Staat	Schat-kistbil-jetten <sup>1)</sup>	Wissels
22 Apr. '26	5.548	1.864	333	573	35.300	5.306	3.399
15 " '26	5.548	1.864	332	571	35.650	5.303	3.482
8 " '26	5.548	1.864	332	573	36.250	5.301	3.344
1 " '26	5.548	1.864	332	570	36.250	5.292	4.174
25 Mrt. '26	5.548	1.864	331	570	35.000	5.289	3.310
23 Apr. '25	5.546	1.864	317	582	22.700	4.978	5.371
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Rekg. Courant Staat
22 Apr. '26	13	1	2.460	52.014	2.646	45
15 " '26	12	1	2.479	52.443	2.687	11
8 " '26	13	1	2.538	52.851	2.822	4
1 " '26	11	2	2.418	52.127	3.039	6
25 Mrt. '26	11	2	2.450	51.492	2.802	32
23 Apr. '25	22	6	3.070	42.662	1.948	4
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

<sup>1)</sup> In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

## EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 April 1926.

Het feit, dat de wet op de teruggave van Duitsch eigen-dom in de Vereenigde Staten slechts een geringe kans heeft nog gedurende het loopende zittingsjaar te worden aange-nomen, heeft op de geheele fondsenmarkt te Berlijn een druk uitgeoefend; het sterkst waren echter soheepvaart-aandeelen, zooals Hamburg-Amerika Lijn en Norddeutsche Lloyd aangeboden. Voorts bleken verschillende montaan-deelen aan de markt te zijn. Aan de algemeene ongeani-meerde tendens hebben zich alleen de aandeelen uit de chemische industrie, als Badische Anilin, vervolgens aan-deelen in brouwerijen en enkele bijzondere soorten, zooals Vereenigde Glanzstoff, kunnen onttrekken. Desniettemin valt over het algemeen een daling van het koerspeil op te merken, waartegen eerst tegen het einde der berichtswEEK eenige wijziging is gekomen, voornamelijk in verband met het afsluiten van het verdrag met Rusland, waarvan men in industriële kringen verschillende voordeelen verwacht.

Te Londen hebben de onderhandelingen inzake de steenkoolcrisis alle andere overwegingen overschaduwd. In den aanvang der beursweek zag het er naar uit, alsof beide partijen tot overeenstemming zouden kunnen komen, doch het mislukken der conferentie op Donderdag jl. heeft deze hoop den bodem ingeslagen. De fondsenmarkt heeft dan ook duidelijk den terugslag hiervan aangetoond. Daarna is bij zeer geringe omzetten, de stemming iets verbeterd. In het bijzonder heeft de beleggingsmarkt hiervan kunnen profiteren; zoo is bijv. de inschrijving op de 5 pCt. obl. der African Railway Finance Company een dag voor den officieelen datum gesloten.

Te New York is de markt gesteund door de verla-ging van het disconto der Federal Reserve Bank. Deze wijziging van den rentevoet is volkomen bij verras-sing gekomen, doch heeft haar rechtvaardiging gevonden in den weekstaat van de Federal Reserve Bank. Het be-drag der discontoeeningen is sterk verminderd, terwijl de reserves aanmerkelijk zijn toegenomen. Een en ander is een bewijs voor de ruime houding van de geldmarkt. On-danks berichten omtrent een lichte vermindering van de bedrijvigheid in de staalindustrie wordt in industriële kringen gewag gemaakt van een nog steeds bevredigen-den gang van zaken. Te zamen genomen is uit deze om-standigheden de vaste tendens van de fondsenmarkt te Wallstreet goed te verklaren.

De beurs te Parijs heeft weinig verandering onder-gaan, ondanks het feit, dat de wisselkoers zich vrij goed heeft kunnen handhaven en ondanks de berichten, welke melding hebben gemaakt van het tot stand komen eener regeling met de regeering te Washington betreffende de buitenlandse schuld. Op het oogenblik, dat dit overzicht wordt samengesteld is weliswaar nog geen officieele be-vestiging van een dergelijke regeling verkregen, doch alge-meen neemt men aan, dat binnen afzienbaren tijd wel een overeenstemming tot stand zal komen.

Ten onzent is de stemming over het algemeen kalm, doch vast gebleven. De beleggingsmarkt heeft slechts ge-ringe variaties te zien gegeven, voor zoover het de reeds genoteerde soorten betreft. Wat de nieuw aangeboden obligaties aangaat, over het algemeen viel goede vraag naar deze stukken op te merken, zoodat de meeste emissies een groot succes hebben behaald. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 106 $\frac{1}{16}$ , 106 $\frac{1}{16}$ , 106 $\frac{1}{16}$ ; 4 $\frac{1}{2}$  pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{1}{2}$ , 99 $\frac{1}{2}$ , 98 $\frac{1}{2}$ ; 7 pCt. Ned.-Indië: 101 $\frac{1}{2}$ , 102 $\frac{1}{2}$ , 101 $\frac{1}{2}$ ; 5 pCt. Mexico 1899: 42 $\frac{1}{2}$ , 43 $\frac{1}{2}$ ; 5 pCt. Brazilië 1913 f 20—100: 66, 65 $\frac{1}{2}$ , 66; 8 pCt. Sao Paulo: 104 $\frac{3}{8}$ , 104 $\frac{3}{8}$ .

Van de verschillende aandeelenrubrieken is de meeste aandacht gevallen op de rubbermarkt. Gedurende het groot-ste gedeelte van de berichtswEEK is de handel binnen enge grenzen gebleven, hoewel de grondtoon bijna voortdurend vast is geweest. Op den laatsten dag echter kon een op-gewekte stemming zich baan breken in verband met de melding, dat gedurende het eerstvolgende kwartaal — 1 Mei tot 31 Juli — geen verhooring van het uitvoerper-centage uit het Britsch-Indische plantagedistrict zal worden toegestaan, waartegenover dan echter het standaard areaal zal worden vergroot. Ter beurse heeft men dit als een gunstigen factor opgevat, voornamelijk omdat tegelij-kertijd werd bericht, dat na Augustus weder tot restrictie zal worden overgegaan, indien de gemiddelde rubberprijs in het komende kwartaal beneden 1 sh. 9 d. per Engelsch pond zal dalen. De meeste soorten konden aanmerkelijke koersverbeteringen behalen. Amsterdam Rubber: 318, 327 $\frac{1}{2}$ , 337 $\frac{1}{2}$ ; Deli Batavia: 219, 232 $\frac{1}{2}$ , 241 $\frac{1}{2}$ ; Hessa Rubber: 412, 448, 455; Indische Rubber: 361, 371, 389; Kali Telepah: 343, 362 $\frac{1}{2}$ , 370; Ned.-Indische Rubber en Koffie:

315, 328½; R'dam Tapanoeli: 143, 148¼, 155; Serbadjadi: 320¼, 337, 351½; Sumatra Caoutchouc: 269, 285, 294; Wai Sumatra Rubber: 256 (ex div.), 268½, 277.

De *tabaksmarkt* is nogal verdeeld geweest. De berichten omtrent droogte in Nederlands-Indië hebben enkele voor-aanstaande soorten, voornamelijk aandelen Senembah, nogal gedrukt. Vrij spoedig ontstond op het verlaagde peil omvangrijk aanbod, zoodat een niet onaanzienlijk herstel zijn intrede heeft kunnen doen. De inmiddels geleden verliezen zijn dan ook voor een goed deel weder ingehaald, voor een ander deel hebben zij plaats moeten maken voor koersverbeteringen. Arendsburg: 530, 535, 534½; Besoeki Tabak Mij.: 187, 195; Deli Batavia: 401, 411¼, 401½; Deli Mij.: 374½, 386; De Oostkust: 201, 210, 211; Senembah Mij.: 441, 437½, 448¼, 436.

*Suikeraandelen* bleven doorgaans vast. De berichten omtrent de vermindering van den Cubaoogst hebben hun uitwerking gedaan, doch gedurende de achter ons liggende dagen hebben de hernieuwde verkoopen van de V.J.S.P. in suikerkringen sterk de aandacht getrokken. Weliswaar bleek de verkoopprijs niet veel hooger te zijn dan die der transacties, welke eenigen tijd geleden tot stand zijn gekomen, doch men ondervond het als een gunstig teeken, dat de handel weer belang begint te stellen in Nederlandsch-Indische suiker. Desniettemin zijn de koersverbeteringen bescheiden gebleven, terwijl van den omvang der omzetting hetzelfde kan worden gezegd. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 170½, 171; Handelsverg. Amsterdam: 649, 655, 654½; Java Cultuur Mij.: 341½, 344, 348¾; Kalibagor: 351, 326, 340; Moorman: 424, 414, 414½; Ned.-Ind. Suiker Unie: 223, 222, 226; Poerwodjo: 107½, 106¼, 107½; Tjepper: 674, 664, 653, 640; Tjoekir: 416 (ex div.).

*Petroleumaandelen* hebben een bewogen week achter den rug gehad. Speciaal is de daling in aandelen Peudawa opmerkelijk geweest. Het aanbod in deze aandelen werd veroorzaakt door berichten omtrent teleurstellende boorresultaten op de terreinen der onderneming. Na den scherpen val is echter een zoodanige vraag ontstaan, dat spoedig bijna het geheele koersverlies weer was ingehaald. Een vrijwel analoog verloop hebben aandelen Perlak Petroleum getoond; hier waren de koersverschillen echter van veel geringere beteekenis. Aandelen Koninklijke Petroleum Mij. waren zoo goed als verlaten, totdat tegen het einde der berichtperiode de betere houding van Wallstreet voor dit fonds stimulerend heeft gewerkt. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 358, 365¼, 375½; Gee. Holl. Petr. Mij.: 180¼, 184, 180¼; Kon. Petroleum Mij.: 386½, 392½, 394; Perlak Petroleum: 74¼, 69½, 72½; Peudawa: 41½, 28, 39, 36½.

*Scheepvaart aandelen* hebben geen aanleiding tot bespreking gegeven, hoewel de grondtoon bijna voortdurend vast is geweest. Holland-Amerika Lijn: 45¼, 45, 44½; Java China-Japan Lijn: 117½, 115¼, 115; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 78½, 77¼, 78¾; Ned. Scheepvaart Unie: 168, 169½; Stoomvaart Mij. Nederland: 171¼, 166, 168.

*Industrieel ondernemingen* hebben een kalm verloop gehad. Het jaarverslag van Jurgens' Vereenigde Fabrieken heeft een goeden indruk gemaakt; niettemin bleken de koersen van de Jurgenssoorten iets zwakker te zijn, hetgeen echter meer aan gebrek aan vraag dan aan aanbod dient te worden toegeschreven. Kunstzijdesoorten waren slechts weinig veranderd. Centrale Suiker Mij.: 117½, 117¼, 116½; Holl. Kunstzijde Industrie: 123, 125½, 124; Jurgens: 165½, 162½, 163; Maekubee: 131, 134, 133½; Ned. Kunstzijdefabriek: 308, 314; Philips Gloeilampen: 364, 360.

*Mijnaandelen* waren stil, doch vast. Alg. Exploratie Mij.: 121, 119, 119½; Billiton te Rubriek: 649, 640, 643½; Redjang Lehong: 285, 257 (ex div.), 263, 268½; Singkep Tin Mij.: 282½, 280½, 284.

De afdeling voor *bankaandelen* was gunstig, waarbij een lichte reactie voor enkele soorten viel op te merken. Amsterdamsche Bank: 163, 157, 156½; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 73, 72¼, 74; Incasso Bank: 119, 115 (ex div.); Javasche Bank: 341¼, 340; Koloniale Bank: 193¼, 195½, 197½; Ned.-Ind. Handelsbank: 159¼, 160¼, 161; Ned. Handel Mij.: 146¼, 145½, 144¼; R'damsche Bankverg.: 72, 72¼, 71½; Twentsche Bank: 135.

*Amerikaansche aandelen* waren iets meer gevraagd, in overeenstemming met het koersverloop aan de beurs van New York. Anaconda Copper: 87½/16, 90, 90¼; Studebaker: 50¼, 52¼, 54¼; United States Steel Corp.: 117½, 121, 122½; Atchison Topeca: 127¼/16, 131; Baltimore & Ohio: 87, 91½, 91½/16; Erie: 29¾, 32¾, 32¾/16; Union Pacific: 147¼, 148, 149, 148¾; Wabash Railway: 39¼/16, 43¼/32, 42¼/32.

De *geldmarkt* veranderde weinig; prolongatie was doorgaans à 3 pCt. goed verkrijgbaar.

## GOEDERENHANDEL.

### GRANEN.

27 April 1926.

Aan het begin dezer week was de tarwe-markt nog vast nadat op de voorafgaande dagen een aanzienlijke prijsstijging had plaats gevonden, welke vooral veroorzaakt was door goede vraag in verschillende Europeesche landen, minder gunstig weder voor de wintertarwe der Vereenigde Staten en voor den uitzaai der zomertarwe in de Vereenigde Staten en Canada, alsmede door de verhooging van Mei-tarwe te Chicago, die eveneens haar oorzaak vond in de goede Europeesche vraag, doch vooral ook in speculatieve manipulaties. Een der hoofdoorzaken van de prijsstijging was dus de Europeesche vraag naar tarwe en deze is in den loop dezer week in omvang afgenomen. In Engeland toonden namelijk de molens na de groote inkoop, die zij in den laatsten tijd hadden gedaan, minder belangstelling en de omzet aan de Engelsche markt was de laatste dagen belangrijk geringer dan in het begin der week. Ook Duitschland treedt niet meer zoo sterk als koper op. Wel wordt daar nog bij voortdurend tarwe gekocht en zal ook in de resteerende maanden van dit seizoen Duitschland geregeld flinke hoeveelheden buitenlandsche tarwe noodig hebben, doch de inkoop van den laatsten tijd schijnen nu weder in een flink gedeelte der behoeften te hebben voorzien, zoodat in de tweede helft dezer week de omvang der Duitsche inkoop is afgenomen. Ook naar Nederland waren de zaken in tarwe verminderd. Dat Italië nog voortgaat met zijne inkoop en dat ook België op sommige dagen der week goede belangstelling toonde was geen voldoende tegenwicht tegen de flauwere stemming der Noord-Amerikaansche markten. Zij werd vooral te weeg gecroepen door de zoeven beschreven afname in de Europeesche vraag en tevens door beter weder voor de wintertarwe zoowel als voor den uitzaai der zomertarwe. In het Westen der Vereenigde Staten, waar men zoo over droogte geklaagd had, was namelijk regen gevallen en ook werd regenval gemeld uit de streken der zomertarwe, waardoor het er voor den uitzaai beter uitziet. Het schijnt echter wel, dat de koude van den laatsten tijd daarin eene vertraging heeft veroorzaakt en dat in Canada de vochtreserve in den bodem geringer is dan in andere jaren. De Juli- en September-termijnen te Chicago zijn daardoor nogal wat in prijs gedaald. Ook echter verdween de vaste houding voor den Mei-termijn en voor tarwe van den ouden oogst te Winnipeg. Nadat daar in het begin der week nog eenige prijsverhooging had plaats gevonden, ging deze later weder geheel verloren. Sterker dan te Winnipeg was ten slotte de prijsdaling voor Mei te Chicago, waar in sterkere mate dan te Winnipeg speculatie tot de stijging had bijgedragen. De Canadeesche tarwepool doet bij de gedaalde prijzen weder haar best, die daling niet in de hand te werken en haar aanbod is niet overdadig. De geheele wereldverscheppingen waren deze week klein en bleven weder belangrijk beneden het reeds beperkte totaal der laatste weken. Van dien beperkten omvang der verscheppingen ondervond de markt in Europa eenigen steun, doch dat dit niet in sterkere mate het geval is geweest, geeft toch te denken voor hen, die den laatsten tijd waren gaan gelooven aan onvoldoende tarwevoorraden voor het restant van dit seizoen. De overtuiging, dat de voorraden niet overdadig zouden zijn had sterk tot de recente prijsstijging medegewerkt, doch indien niet mocht blijken, dat in het vervolg zeer veel grootere verscheppingen noodig zijn om de Europeesche behoefte te dekken, dan zal zeker aan het einde van dit seizoen in verschillende uitvoerlanden een flinke hoeveelheid tarwe overblijven. Groter waren de verscheppingen deze week van Australië, zoowel naar Europa als naar de niet-Europeesche invoerlanden ofschoon reeds eenige weken Australië nauwelijks meer als belangrijk tarweleverancier optrad en eigenlijk niet met eene belangrijke uitbreiding der Australische afladingen werd gerekend. Ook Rusland heeft in de laatste week een flinke hoeveelheid tarwe verscheept, doch van den Donau werden in het geheel geen verscheppingen gerapporteerd. Tot de afnemende hoeveelheden tarwe, welke in de laatste dagen naar Duitschland werden verkocht, behoorde slechts weinig Platatarwe en speciaal uit Duitschland komen den laatsten tijd veel klachten over de kwaliteit dier tarwe. In Engeland schijnt men daarvoor eene betere meening te hebben en Argentijnsche tarwe werd daar ook deze week geregeld gekocht. Zooals gewoonlijk bestond een groot gedeelte der Engelsche inkoop weder uit Canadeesche soorten en verder richtte de vraag zich voornamelijk tot Australische tarwe. Ook kwamen echter geregeld, evenals naar Duitschland, zaken tot stand in nieuwe Amerikaansche wintertarwe ter verschepping in Juli en Juli/Augustus, terwijl een enkele zaak werd gedaan in Britsch-Indische tarwe van den nieu-



## Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
24 Apr. '26	162 $\frac{1}{8}$	73 $\frac{1}{8}$	41	13,65	7,10	15,30
17 „ '26	168 $\frac{1}{8}$	74 $\frac{3}{8}$	42 $\frac{3}{8}$	13,70	7,15	15,35
24 Apr. '25	152 $\frac{3}{8}$	107 $\frac{1}{8}$	41 $\frac{1}{2}$	15,30	9,90	22,10
24 Apr. '24	102 $\frac{3}{8}$	76 $\frac{3}{8}$	46 $\frac{3}{8}$	10,80	7,75	19,20
24 Apr. '23	125 $\frac{3}{8}$	80 $\frac{1}{8}$	45 $\frac{1}{2}$	12,20 <sup>1)</sup>	8,45 <sup>1)</sup>	21,90 <sup>1)</sup>
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) per April.

## Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	26 April 1926	19 April 1926	27 April 1925
	Tarwe (Manitoba III) .. <sup>1</sup>	16,50	16,40
Rogge (No. 2 Western) .. <sup>1</sup>	** 11,55	** 11,80	13,40
Mais (La Plata) .....	178,—	178,—	238,—
Gerst (48 lb. malting).... <sup>2</sup>	200,—	200,—	252,—
Haver (Canada 3)..... <sup>1</sup>	12,—	11,60	11,90
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).... <sup>1</sup>	12,05	12,35	12,75
Lijnzaad (La Plata) .....	341,—	334,—	470,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. \* No. 2 Hard/Red Winter Wheat. \*\* Zuid-Russische.

## AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 April 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	18/24 April 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	22.352	375.808	253.740	—	2.182	6.731	377.990	260.471
Rogge .....	4.295	60.342	33.198	200	296	—	60.638	33.198
Boekweit .....	328	8.603	9.891	157	297	150	8.900	10.041
Mais .....	25.942	294.596	237.797	—	23.799	30.004	318.395	267.801
Gerst .....	6.362	110.437	47.391	1.120	4.049	2.465	114.486	49.856
Haver.....	3.757	55.036	33.469	—	1.995	150	57.031	33.619
Lijnzaad .....	3.708	68.727	53.330	—	74.396	14.087	143.123	67.417
Lijnkoek .....	5.355	84.545	83.974	—	—	—	84.545	83.974
Tarvemeel .....	2.008	19.638	31.477	212	3.586	6.011	23.224	37.488
Andere meelsoorten ....	163	4.461	3.059	—	—	—	4.461	3.059

wen oogst. De Argentijnsche termijnmarkten hebben, evenals de Noord-Amerikaansche in de tweede helft, eene prijsverlaging ondergaan. Op 26 April echter waren Chicago en Winnipeg weder vast en hooger, waarvoor als reden nieuwe droogte in het gebied der zomertarwe wordt opgegeven. De Mei-termijn te Chicago deed aan dit prijsberstel slechts in geringe mate mede en het slot was daarvoor nog 4 $\frac{1}{2}$  dollarcnt per 60 lbs. lager dan op den 19den. Voor Juli en September werd de prijsdaling echter geheel hersteld. Winnipeg sloot na de vaste markt van 26 April nog  $\frac{1}{2}$  cent lager dan een week tevoren en in Argentinië was op de termijnmarkten op 26 April de tarweprijs onveranderd tot 15 centavos lager dan op den 19den.

In rogge waren deze week de zaken van weinig beteekenis. Zoowel Duitsche als Noord-Amerikaansche rogge was ten slotte goedkoop te koop. De omzet bleef echter aanzienlijk ten achter bij dien van de voorafgaande week.

In mais zijn de zaken de geheele week stil geweest, en de verbetering in de consumptievraag, welke in ons vorig weekbericht werd vermeld, is niet tot verdere ontwikkeling gekomen. De Duitsche kooplust voor mais, die voor het eerst in dit seizoen een wat belangrijkeren omvang aannam, verdween weder voor een groot gedeelte en de geregelde zaken, welke uit de Donaulanden langs den Donau naar Zuid- en Midden-Duitschland werden gedaan, zijn sterk in omvang afgenomen. Voor Zuid-Slavische mais op aflading in de eerstvolgende maanden zijn dan ook de vraagprijzen verlaagd, doch de kooplust voor mais op die posities is in West-Europa zeer gering en in Nederland was mais ter verscheping van den Donau gedurende den zomer steeds tot lagere prijzen te koop dan uit de uitvoerlanden werden gevraagd. Veel zaken kwamen echter niet tot stand. Dit was vooral ook het gevolg van de omstandigheid, dat voor Donaumaïs op de zomermaanden vrij wel dezelfde prijzen werden gevraagd als voor Platamaïs, terwijl in dit seizoen zaken in eerstgenoemde soort slechts mogelijk zijn, indien deze vrij wat goedkoop dan Platamaïs te koop is. Voor spoedige Donaumaïs was aanvankelijk nog wel eenige vraag in verband met de omstandigheid, dat zeer weinig mais van den Donau naar West-Europa onderweg is, doch nadat gebleken was, dat door den lagen stand van den Donau bij Soclina het vertrek der booten werd vertraagd, namen ook deze zaken af, te meer omdat ook voor spoedige mais de vraag in de invoerlanden verminderde. Uit Argentinië werd beter weder gemeld, waardoor aan de termijnmarkten te Buenos-Aires en Rosario eenige prijsverlaging plaats vond, verschepers wat goedkoop aan de markt kwamen en uit de tweede hand Platamaïs ter verscheping in den zomer lager werd aangeboden. De zaken waren echter zeer beperkt en in Engeland waren die op sommige dagen der week zelfs van zeer weinig beteekenis of werden in het geheel geen zaken gedaan. Aan de Argentijnsche termijnmarkten is mais van 19 tot 26 April 5 à 15 centavos per 100 KG. in prijs gedaald.

In Noord-Amerika toonde de maïsmarkt weinig ver-

andering, doch geleidelijk zijn de prijzen daar gedaald zonder echter een niveau te bereiken, dat nieuwe zaken naar Europa mogelijk maakt. De verscheping van mais van Noord-Amerika blijft zeer klein. Geregeld is Rusland aan de markt met mais, ter verscheping in April/Mei en Mei/Juni. De verschepingen van Argentinië waren deze week weder wat grooter, terwijl de maïsvoorraad in de Argentijnsche havens vrij aanzienlijk toenam. De onlangs in Argentinië gevallen regen heeft wel eenige vertraging in de verschepingen veroorzaakt, doch de ter verscheping gebrachte hoeveelheden zijn toch wegens den vroegen oogst en de groote opbrengst van vroege maïs zeer veel grooter dan in het vorige jaar.

Voor gerst zijn in het begin der week nog weder hogere prijzen betaald. Dit geldt vooral voor gerst van den Donau, welke slechts in beperkte hoeveelheid werd aangeboden. Ook voor Amerikaansche gerst ging de prijsstijging nog voort, en naar Duitschland bleven op ruime schaal zaken tot stand komen. In de tweede helft der week viel echter ook voor gerst in Duitschland een vermindering der vraag te constateeren en ten slotte heeft dit eene vrij sterke prijsinzinking ten gevolge gehad, welke echter op 26 April zich wel het sterkst in Nederland deed gevoelen. Ook voor spoedige gerst is het aanbod wat toegenomen. De termijnmarkt te Winnipeg onderging eene niet onaanzienlijke verlaging, doch wederverkoopers bleven de laatste dagen in Duitschland en Nederland steeds beneden Amerikaanschen prijs aan de markt.

Ook in haver is de omzet afgenomen. Aanvankelijk was de vraag in Engeland nog goed en ook op het vasteland bleef men geregeld haver koopen zoowel van Argentinië als van Noord-Amerika, terwijl special in Engeland tegenwoordig geregeld Chili-haver wordt gekocht. In Noord-Amerika is echter in de tweede helft der week haver geleidelijk in prijs gedaald, en met dringend aanbod werden Amerikaansche vraagprijzen naar Europa dagelijks verlaagd wat den ondernemingslust allerminst in de hand werkte. De berichten omtrent den nieuwen haveruitzaai in Noord-Amerika zijn in den loop der week verbeterd, wat wel een der oorzaken voor de prijsverlaging aan de markten te Chicago en Winnipeg zal zijn geweest.

## SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week prijs houdend tot vast gestemd voornamelijk tengevolge der situatie op Cuba, alwaar hevige regens en een spoorwegstaking den oogst bemoeilijken. Het blijkt thans, dat de Cubaansche regering betreffende de inkrimping van den oogst met 10 pCt. eigenlijk nog geen definitief besluit heeft genomen; in suikerkringen is men echter van meening, dat — afgezien van dit eventueele regeringsbesluit — de Cubaooogst aanmerkelijk beneden Guma's raming van 5.374.000 tons zal blijven.

In Amerika, waar de termijnmarkt op iets lagere noteeringen opende als voorafgaande week, trokken de prijzen

iets aan, zoodat het slot op precies dezelfde cijfers afkwam als verleden week.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 96.000 tons, de versmeltingen 67.000 tons (tegen 80.000 tons in 1925) en de voorraden 272.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot 2½ \$ c. & fr. New York, terwijl voor Mei verscheping naar Europa Sh. 11/7½ cif gevraagd wordt.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 17 April	184.810	178.188	138.338
Totaalsedert 1/12 tot 17/4	2.880.861	2.961.077	2.642.041
Werkende fabrieken	169	183	146
Weekuitvoer 17 April	112.030	111.682	73.889
Totale uitvoersedert 1/1 tot 17/4	1.574.216	1.977.606	1.737.126
Totale voorraad 17 April	1.306.646	983.471	904.965

Op het eiland Mauritius heeft een cycloon gewoed, welke een gedeelte van den te velde staanden oogst verwoest heeft, die hierdoor geraamd wordt niet meer dan 200.000 tons te zullen opbrengen.

Op Java kwamen de eerste afdoeningen door de V.I.S.P. van suiker uit oogst 1927 tot stand en werden niet onbelangrijke kwantiteiten afgedaan tot f 16¼ per 100 K.G. voor Superieur en resp. tot f 14½ en f 14¼ voor No. 16 en hooger en Muscovados. Verdere biedingen op deze basis werden geweigerd en koopers moesten f ¼ meer betalen. Dit zijn de eerste verkoopen op Java, welke plaats hebben op een prijsbasis per 100 K.G. in plaats van per picol.

Uit den ditjarigen oogst verkocht de V.I.S.P. nog wat Superieur tot f 10.— en hoofdsuiker tot f 9. per picol.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 April	930.000	598.000	737.000
Tsjechoslowakije 1 April	680.000	494.000	378.000
Frankrijk 1 April	325.000	373.000	127.000
Nederland 1 Maart	187.000	160.000	106.000
België 1 April	148.000	166.000	72.000
Engeland	505.000	192.000	264.000
Europa...	2.775.000	1.983.000	1.684.000
V.S. Atlant. havens 21 April	272.000	158.000	175.000
Cuba 17 April alle havens	1.307.000	983.000	905.000
Totaal	4.354.000	3.124.000	2.764.000

Het verschil van den totaal voorraad in vergelijking met dien van verleden jaar is intusschen vermeerderd tot 1.230.000 tons.

In Engeland sloot de termijnmarkt als volgt:

Mei..... Sh. 14/0¾	September Sh. 15/—
Augustus. „ 14/10¾	December. „ 15/1¼.

Hier te lande opende de markt de afgelopen week in vaste stemming op f 16¼ voor Mei, f 17¼ voor Aug. en f 17¼ voor Dec., waarna prijzen wat afbrokkelden om daarna echter — in symphatie met New York — weer aan te trekken. Het slot was prijshoudend op dezelfde noteringen als bij opening, waartoe vraag bestond, terwijl verkoopers f ¼ hooger hielden.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 960 Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per	Cuba's 960 c.l.f.	
			Mei/Juni	April/Mei.	
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
26 Apr. '26	kristalsuiker basis 99° f 17½/16	32/-	15/-	11/9	4,14
19 „ '26	„ 17½/8	32/-	14/6	11/7½	4,14
26 Apr. '25	„ 20½/16	35/9	16/4½	13,3	4,40
26 Apr. '24	„ 27¾	61/6	22,9	24/-	6,28
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11½/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99° f 14½/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 21 April 1926.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn wat flauwer en er is weinig te doen. Weerberichten uit de katoendistricten wijzen op een overvloedigen regenval in Texas gedurende de maand Maart, doch elke invloed, welken ongunstige weerberichten op de markt zouden hebben, wordt weer teniet gedaan door de groote hoeveelheden beschikbare

katoen. Het is wel merkwaardig, dat loco-verkoopen de laatste week wat beter waren, zoodat tot gisteravond deze week 11.340 balen Amerikaansche katoen zijn verkocht, terwijl futurezaken daarentegen de laatste twee weken eenigszins verminderd zijn. Egyptische F G F Sakel is vaster geworden en noteerde gisteren 16.05, tegen 15 d. als laagste punt van dit seizoen op 22 Maart jl. Ontvangsten in Alexandrië, alsook de voorraden, zijn grooter dan verleden jaar.

De vraag naar Amerikaansche garens is over het algemeen nog van weinig betekenis en de totaalverkoopen, zoowel Mule als ringgaren, zijn slechts gering. Spinners hebben groote moeite hun productie te verkoopen en in enkele gevallen oordeelen spinners van grovere nummers het goedkoopster hun productie stop te zetten dan op voorraad te spinnen. Gisteren was de vraag naar medio nummers, zoowel Mule als ringgarens, iets beter. Hier en daar schijnen enkele posten te zijn afgesloten, doch over het algemeen zijn biedingen te laag om tot zaken te leiden. Getwijnde garens worden slechts weinig verkocht en er is slechts een zeer beperkte handel voor de binnenlandsche markten. De gecombineerde vergadering van Spinners en arbeiders heeft het voorgestelde plan van „sectional working” verworpen. Er worden echter pogingen in het werk gesteld om tot een centraal verkoopsysteem te komen, waarvan de details nog niet bekend zijn, doch waarover hedenavond een particuliere conferentie gehouden zal worden. Er is een geregelde bescheiden handel in Egyptische garens, doch zaken beperken zich uitsluitend tot dringende behoefte en speciaal voor het binnenland. De cijfers van den Board of Trade betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand Maart bedroegen 16.004.400 lbs. tegen 17.853.000 lbs. over dezelfde maand verleden jaar. Voor Duitschland was het totaal 2.613.400 lbs. tegen 5.138.000 lbs. voor Maart 1925. Het totaal voor Britsch-Indië bedroeg 913.600 lbs. meer dan een jaar geleden.

In de doekmarkt is gedurende de afgelopen week weinig gedaan. Wel zijn er biedingen aan de markt van Shanghai en enkele partijen fancygoed zijn geboekt. Ook van Indië bestaat een goede vraag, alsmede van de andere Oostersche markten, doch over het algemeen zijn de geboden prijzen te laag om tot zaken te leiden. Manchesterprijzen blijven vast; de jongste flauwere stemming van zilver heeft een deprimeerenden invloed uitgeoefend en heeft zeker tot de afzijdige houding van koopers bijgedragen. Over het algemeen kan men dan ook wel zeggen, dat de consumeerende markten voldoende belangstelling toonen, doch dat het noodige vertrouwen nog ontbreekt.

14 Apr. 21 Apr. Oost. koersen. 13 Apr. 20 Apr.

Liverpoolnoteringen.	T.T. op Br. Indië 1/5¾ 1/5¾
F.G.F. Sakellaridis 15,50 16,30	T.T. op Hongkong 2/2¾ 2/2¾
G.F. No. 1 Oomra 6,30 6,15	T.T. op Shanghai 2/11 2/10¾

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	23 April 1926	16 April 1926	9 April 1926	23 April 1925	23 April 1924
New York voor Middling ...	18,90 c	19,15 c	19,30 c	24,40 c	29,35 c
New Orleans voor Middling	17,89 c	18,07 c	18,33 c	24,45 c	29,63 c
Liverpool voor Middling ...	10,01 d	10,13 d	9,99 d	13,65 d	17,78d*)

\*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 16 April '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	8838	8941	6268
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1985	2385	1499
„ „ 't Vasteland etc.	3901	4072	2818
„ „ Japan.....	973	838	544

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	16 April '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	1574	799	565
Binnenland.....	1044	626	506
New York.....	36	180	130
New Orleans.....	325	210	154
Liverpool.....	537	734	342

**KOFFIE.**

De afgelopen week was er eene van bijna onafgebroken oplopende termijnnoteringen. De vaste stemming aan de termijnmarkten werd hoofdzakelijk in het leven geroepen door den stand van zaken in Brazilië, alwaar de wisselkoers belangrijk steeg en de binnenlandsche koffieprijzen in Milreis opliepen, hetgeen ten gevolge had, dat de kost- en vrachtaanbiedingen van Rio- en Santos-koffie op prompte verscheping eenige shillings in de hoogte gingen. De noteringen aan onze termijnmarkt waren dan ook bij het afsluiten van dit bericht wederom ongeveer ½ a 1½ ct. hooger dan een week tevoren.

Op den handel in loco had deze verbeterde stemming in zooverre invloed, dat de afzet, in de eerste plaats die voor uitvoer, ditmaal niet onbevredigend was, al waren de prijzen, die gemaakt werden, dan ook in de meeste gevallen nog niet loonend te noemen. In dit opzicht steekt onze markt wel zeer ongunstig af bij de buitenlandsche markten en vooral bij die van New-York, alwaar de stemming voor loco-koffie in de laatste week zeer vast was en de officieele loco-notering van Rio No. 7 van \$18% op \$19% kwam. hetgeen eene stijging beteekent van ongeveer 5% pCt.

De twee weken geleden van den Amerikaanschen Consul te Rio ontvangen raming van den volgenden Santos-oogst van 12, wellicht 14 miljoen balen, werd in de laatste dagen van verschillende niet-officieele zijden tegengesproken en uit Londen werd bericht, dat verscheidene onafhankelijke deskundigen hunne vroeger medegedeelde opinie, dat de oogst geen 10 miljoen zal bedragen, handhaafden. Volgens een telegram uit New-York zou de „Journal of Commerce” zelfs eene raming van 9 miljoen hebben uitgegeven. Verder werd in de laatste dagen bericht ontvangen, dat men den volgenden Rio-oogst als matig aanneemt en dat de oogsten van Venezuela en van Columbia zóózeer door droogte geleden hebben, dat eene opbrengst van 20 tot 30 procent minder dan de loopende oogst zal moeten worden aangenomen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 99/6 a 101/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 102/- a 103/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 87/3 a 89/-.

In Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië kwamen deze week enige zaken tot stand. De prijzen zijn echter, in vergelijking tot de marktwaarde alhier zóó hoog, dat alleen prompte verscheping naar andere Europeesche havens (in de eerste plaats Frankrijk), alwaar de loco-waarde op het oogenblik belangrijk hooger is dan hier, in aanmerking komt. De laatste noteringen zijn:

Palembang Robusta, Mei verscheping, 47 ct.; Palembang Robusta, Mei/Juni verscheping, 46½ ct.; Palembang Robusta, Juni/Juli verscheping, 46½ ct., alles per ½ KG., c.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 63 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
27 Apr.	55 7/8	53	51	49 1/8	51	49	46 1/4	44
20 "	54 1/8	51 1/8	49 1/8	48 1/8	49 1/8	47 1/8	44 1/4	42 1/8
13 "	52 1/8	49 1/8	48 1/8	47 1/8	49	45 1/8	43 1/4	41 1/8
6 "	54 1/8	51 1/8	49	48	50	47 1/8	45	43 1/8

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldend gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Juli	Sept.	Dec.
26 Apr. ....	\$ 17,04	\$ 16,84	\$ 16,21	\$ 15,70
19 " .....	" 16,88	" 16,26	" 15,65	" 15,07
12 " .....	" 16,39	" 15,65	" 15,20	" 14,69
5 " .....	" 16,50	" 16,05	" 15,65	" 15,06

Rotterdam, 27 April 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 April 1926 --	27.000	3.432.000	133.000	7.700.000
25 April 1925 --	8.000	2.843.000	145.000	8.273.000

1) In Reis.

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
26 April 1926	105.000	26.425	1.411.000	26.800	71 1/4
17 " 1926	126.000	25.875	1.408.000	26.500	68 1/32
12 " 1926	134.000	25.525	1.423.000	26.500	615 1/8
27 April 1925	117.000	37.100	2.169.000	38.000	53 1/8

**THEE.**

De theemarkt was in de afgelopen week iets luier en Londen gaf voor de ordinaire soorten vaak prijsverlagingen te zien van ¼ d., terwijl de middensoorten dikwijls ½ tot 1 d. lager afgegeven werden.

Goede kwaliteiten met krachtige schenken bleven gevraagd en waren ten volle prijshoudend. Het gemiddelde prijsniveau daalde met ongeveer ½ d. per lb., doch staat toch nog ca. 4 d. boven dat van verleden jaar.

Afleveringen blijven goed, doch is er nog steeds beperkte vraag voor export.

Hier ging er op de markt weinig om en is men in afwachting van de veiling van 29 dezer.

Amsterdam, 26 April.

**RIJST.**

Sedert het laatste bericht zijn ook de rijstmarkten in het Oosten gemakkelijker geworden, behalve in Siam.

Burmah kwam door onvoldoende vraag lager af met f.o.b-noteringen, terwijl ook de vracht naar Europa daalde.

Formosa bericht een record-oogst, terwijl over het algemeen de weerberichten uit de groote productiecentra gunstig luiden.

Ook op Java werden onder deze omstandigheden lagere prijzen verwacht, doch de groote droogte, welke ook reeds op andere eilanden in den Archipel gemeld werd, kan, indien niet spoedig een omkeer ten goede komt, den oogst nog aanzienlijk benadeelen. De laatste dagen is dan ook de stemming daar door de onzekere vooruitzichten vaster geworden.

Zaken in export-rijst met Europa vonden bijna niet plaats, daar Frankrijk door de onzekere valuta geen arrangementen wil aangaan, in Engeland de kooplust getemperd wordt door de critieke fase, waarin zich het kolonijnvraagstuk bevindt, terwijl ook door de overige Europeesche pellers weinig neiging betoond werd iets te ondernemen.

**RUBBER.**

De rubbermarkt had gedurende de afgelopen week een kalm verloop. Prijzen bleven vrijwel onveranderd en de omzet was gering.

De slotnoteringen luiden:

	Ia Crêpe:	einde voorafgaande week:
27 April 1926.		
April	1.28 1/2	1.29 1/2
April/Juni	1.27 1/2	1.30 1/2
Juli/Sept.	1.26 1/4	1.28

**STEENKOLEN.**

De kolenmarkt in Engeland is geheel uit haar voegen door de omstandigheid, dat het er naar uitziet, dat de productie tot staan zal zijn gekomen doordat mijneigenaars en mijnwerkers het niet eens zullen zijn geworden over de loonen en werktijden. Het is opvallend, hoe weinig geloof aan deze zijde van de Noordzee wordt gehecht aan het uitbreken van de staking. Iedereen zegt overtuigd te zijn, dat het geschil te elfder ure door tusschenkomst van de Britsche Regeering zal worden bijgelegd of althans zal worden opgelapt. Het is overigens een feit, dat op het Continent de gevolgen van een Britsche kolenstaking nauwelijks voelbaar zouden zijn door de groote voorraden kolen van andere herkomst, die gereed staan om daar in te vallen, waar tot dusver Britsche werden geleverd.

Onder den druk van een en ander zijn niettemin de prijzen voor Engelsche kolen opgelopen, die van Westfaalsche zijn vrijwel stabiel gebleven.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde ..	f 11,—
Durham Ongezeefde .....	" 12,—
Cardiff Ongezeefde .....	" 16,50
Schotsche Gezeefde .....	" 10,95
Yorkshire Gewasschen Doubles ..	" 14,75

Westfaalsche Vetförder .....	f	10,75
„ Vetstukken .....	„	12,75
„ Smeenootjes .....	„	12,50
„ Gasvlamförder ..	„	10,75
„ Gietsokes .....	„	14,75

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkerolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.25.

Markt prijshoudend. 27 April 1926.

### IJZER.

Er is in de afgelopen twee weken weinig veranderd in de situatie van de Engelsche ruwijzermarkt: de moeilijkheden in de kolenindustrie zijn nog niet tot een oplossing gebracht, wat dus zeggen wil, dat de toestand nog onzeker is. Hoewel de stemming dus lusteloos is, hebben de prijzen zich kunnen handhaven; alleen hematiet liep een shilling terug. Ook de Belgische markt vertoont nog hetzelfde beeld als twee weken geleden; in alle afdeelingen is weinig te doen en gaan de prijzen terug, behalve in die van ruwijzer, dat vast is en goed gevraagd.

De Fransche ruwijzerprijzen, zooals die hieronder gegeven worden, zullen zeer waarschijnlijk met ingang van 1 Mei worden verhoogd en wel resp. tot 420 en 457,50 frs.

	Noteering in de week van		
	12/18 Apr. 1926	19/25 Apr. 1926	20/26 Apr. 1925
<b>Ruwijzer.</b>			
<i>f. o. b. Middlesbrough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	73/-	73/-	82/-
„ „ „ 3	70/6	70/6	77/-
„ „ „ 4	69/6	69/6	76/-
Hematite East Coast			
Mixed Numbers ....	76/-	76/-	82/-
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3....	407,50	407,50	345,—
Semi-phosphoreuse ....	437,50	437,50	365,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Gieszerei Roheisen no. 1	88	88	93
„ „ „ 3.	86	86	91
Hämatit.....	93.50	93.50	99.50
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3 <sup>1)</sup>	65 66	66	76/3-77/3
<b>Walsproducten.</b>			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	
Stafijzer .....	100/101	99/6-100	
Plaatijzer 5 mM.....	105/6-107	105-106	
„ 3 „ .....	114-115	112/6-114	

1) De in het vorige overzicht vermelde prijzen, ontleend aan Engelsche en Fransche bron, schijnen onjuist te zijn en dienen tot 64 à 65 sh. verhoogd te worden.

### METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
26 April 1926..	57.10/-	65.5/-	280.7/6	28.15/-	32.10/-
19 „ 1926..	57.7/6	65.-/-	284.7/6	28.5/-	32.7/6
12 „ 1926..	56.15/-	64.5/-	280.5/-	28.10/-	32.-/-
6 „ 1926..	57.17/6	65.-/2	286.17/6	30.7/6	33.10/-
27 Apr. 1925..	61.10/-	64.17/6	244.2/6	33.10/-	34.15/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

### VERKEERSWEZEN.

#### VRACHTENMARKT.

Het aantal orders van de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt is de afgelopen week toegenomen en de vrachten zijn vaster. Van Montreal was een groot aantal orders aan de markt voor tweede helft Mei belading en, dat er slechts weinig bevrachtingen gesloten zijn, is alleen te wijten aan het feit, dat tonnage moeilijk te krijgen is tegen de in uitzicht gestelde vrachten. Booten met ligdagen niet vóór 12 Mei werden bevracht naar Antwerpen/Hamburg range tegen 13 cents en naar Antwerpen of Rotterdam alleen tegen 12½ cents per 100 lbs., zwaar graan. Naar de Middellandsche Zee is de vracht een halven cent, tot 16 cents, opgelopen en werd tegen dit cijfer bevracht

per 12/25 Mei, hetgeen kan worden herhaald. Ook van de Northern Range zijn meer ladingen beschikbaar en van Philadelphia werd 9 cents zwaar graan, 10 cents gerst en 11 cents haver betaald voor verscheping midden Mei. De Golf van Mexico was minder levendig. Per tweede helft Juli is 3/- per qtr. te bedingen naar U. K., optie Antwerpen/Hamburg range tegen 2/9, doch reeders toonen tegen die cijfers weinig interesse.

De suikermarkt van West-Indië was kalm en ofschoon de orders niet talrijk zijn, hebben de bevrachters het toch noodzakelijk gevonden hun vrachttarieven iets te verhoogen, ten einde interesse bij reeders op te wekken. Van San Domingo werden verscheidene kleine bootjes van ongeveer 3000 tons bevracht naar U. K./Continent per April en April/Mei tegen vrachten tot 16/3. Van Cuba naar Japan werd een lading van 7/7500 tons afgesloten tegen 26/9 één, 27/9 twee en 28/9 3 havens, optie Taiwan tegen 6 d. extra, per begin Mei.

Ofschoon de vraag van de North Pacific niet is toegenomen bleven de vrachten gehandhaafd op 27/6 voor Mei-belading voor booten tot 7000 tons. Per Augustus/September werd een lading gerst bevracht van San Francisco naar U. K./Continent tegen 30/-. Voor gezaagd hout kan nog steeds tonnage geplaatst worden.

De markt van de La Plata is vast en vooral in het begin der week werden veel bevrachtingen gedaan per April. Voor deze positie werd tot 20/- betaald van de boven La Platahavens naar het Continent. Van Bahia Blanca werden verschillende groote booten bevracht tegen 17/6.

De salpeter vrachtenmarkt bleef bijzonder flauw gestemd. Naar deze zijde is de eenige bevrachting een 6/8000 tonner per Juni/Juli naar Alexandrië tegen 21/-, optie U. K./Continent/Middellandsche Zee met overeenkomstige extra's. Ook werd er slechts één partij geboekt, nl. Juli/December iedere maand 500 tons naar Liverpool tegen 18/6 netto.

Met uitzondering van Australië waren de Oostelijke markten flauw. Van Wladivostok wordt tonnage per Mei aangeboden naar de gebruikelijke lijnboot-havens tegen 17/6, doch de bevrachters hebben hiervoor geen interesse. Van Australië zijn de vrachten voor prompte belading sterk gestegen. Van Sydney werd bevracht tegen vrachten van 22/6 tot 27/- per April/Mei en 27/6 per Mei. Van Zuid-Australië/Victoria werd tot 27/- betaald per April/Mei. Burmah was kalm en de vrachten zijn laag. Voor een 8/9000 tonner naar Holland direct werd 16/- betaald, April/Mei. Van Bombay en Karachi kwamen geen bevrachtingen tot stand.

De Donau was vast en betaalde 17/- tot 17/6 voor booten van matige grootte naar het Continent, met 1/6 extra voor Deensche opties. Booten van 6/7000 tons lading accepteerden 16/- naar havens als Antwerpen, Rotterdam of Amsterdam, alles voor belading in Mei. Van de Zwarte Zee werd verdere prompte tonnage opgenomen tegen 12/3 Continent, 12/9 U. K., 14/3 Denemarken.

Van de Middellandsche Zee vonden veel bevrachtingen in erts naar de Vereenigde Staten plaats. Gedurende de laatste week werden meer dan 20 booten hiervoor bevracht. De vrachten zijn echter teruggelopen. De laatste bevrachtingen naar de Vereenigde Staten zijn: Benisaf 8/6, La Goulette 9/-, Algiers 8/6 en Melilla 9/-. Algiers/Middlesborough betaalde 6/6, Bona/Rotterdam 4/3, Almeria/Oslebshausen 5/4½. In fosfaat ging slechts weinig om.

De markt van de Golf van Biscaye is vast en een flink aantal bevrachtingen werd gedaan, bijv. Bilbao/Cardiff 6/-, Newport River 6/6, Rotterdam 5/3, Santander/Rotterdam 5/1½, Onton/IJmuiden 5/9.

Ook de Amerikaansche kolenvrachtenmarkt was vast en de vrachten, zoowel naar Zuid-Amerika als naar Europa, vertoonen een verdere stijging. Naar Pernambuco werd \$ 3,50 betaald per Mei en naar Buenos-Aires 16/6. Naar West-Italië wordt \$ 2,50 geboden en naar de Adriatische Zee \$ 2,90, April/Mei. Naar Montreal werd een 6500 tonner bevracht tegen 90 cents.

De vrachten voor kolen van Engeland zijn niet bijzonder; van Wales werd betaald: Bordeaux 4/-, Alexandrië 11/-, Rio 15/- en van de Oostkust Aarhus 5/-, Rotterdam 4/-, Havre 3/4½, Port-Said 10/6, Las Palmas 10/-.

### RIJNVAART.

Week van 18 t/m. 24 April 1926.

De algemeene toestand bleef ongewijzigd.